

Z OBSAHU ČÍSLA

Oční klinika

Otevření kampusu UK v Hradci Králové

Rozhovor s doc. Volencem, ředitelem
firmy ELLA-CS

Životní jubilea: prof. Rozsival, doc. Endrys

Göteborg křížem krážem

Podzim ve škole při nemocnici

Podzimní měsíce ve škole při nemocnici nejsou pro hospitalizované školáky jen dobou plnění školních povinností. Všichni včetně předškoláků mají také možnost zúčastnit se zábavných a vzdělávacích akcí, které pro ně v tomto období škola připravila. Její letošní podzimní nabídka byla velmi bohatá a pestrá.

V září malí pacienti shlédli pohádku Kašpárek rybářem, prožili soutěžní odpoledne zaměřené na zdravý životní styl Zdravá pětka a zahráli si na bubny ze sběrného dvora pod vedením zkušeného instruktora. V říjnu jim kreslil obrázky na přání malíř Jan Lušovský, zahráli herci z divadla v České Skalici a loutkoherci v akci Loutky v nemocnici. Téma ochrana životního prostředí nabídl vzdělávací program Co skrývá popelnice. Svoji aktivitu pak mohly děti samy projevit malováním dráček a dýní v již tradičních školních akcích Drakiáda a Dýňování.

Zkrátka podzim malých pacientů bývá navzdory hospitalizaci veselý a zábavný. O to se stará škola při Fakultní nemocnici již přes 60 let.

-ZŠ a MŠ při FN HK-

◀ Foto na titulní straně: První budova budoucího kampusu Univerzity Karlovy v Hradci Králové byla slavnostně otevřena 6. října 2015.

Foto na zadní straně: Pamětní grafický list k 70. výročí založení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové, autor: Vladimír Suchánek, viz medailon o autorovi na str. 30. ▶

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek.

Šéfredaktor: prof. MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MBA, redaktorka: Bc. Iveta Juranová. Adresa redakce: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz. Redakční rada: Ing. Veronika Bartošová, PhDr. Josef Bavor, prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc., Mgr. Martin Formánek, Mgr. Lucie Jarešová, Ing. Eva Kvapilová, prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr.h.c., doc. MUDr. Jiří Páral, Ph.D., prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., prof. MUDr. Ivo Šteiner, CSc., PhDr. Jiří Štěpán, Mgr. Dana Vaňková, Miroslav Všecka, doc. MUDr. Pavel Žáček, Ph.D.

Vydává Fakultní nemocnice v Hradci Králové jako čtvrtletník v Nakladatelství ATD Dvůr Králové n. Labem (atd.hk@seznam.cz, tel. 774 167 245) Ročník XXV (2015), č. 4 • Vyrobitel tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o., Nové Město nad Metují • MK ČR E 11425 • ISSN 1211-295X

(Časopis Scan je zveřejněn též na webových stránkách FN a LF na adrese <http://fnhk.cz> v kapitole O fakultní nemocnici a <http://lfhk.cuni.cz> v kapitole Informační služby – Časopisy)

Pokyny pro autory: Text příspěvku odevzdávejte elektronicky, zpracovaný v editoru Microsoft Word. Doprovodný obrazový materiál nevkládějte do textu, ale pošlejte samostatně. Kontaktní adresy: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz

Vážení čtenáři Scanu,

poslední letošní číslo Scanu, které jste právě otevřeli, uzavírá jeho 25. ročník, jehož obsah byl výrazně ovlivněn oslavami 70. výročí založení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové. Protože začátek medicínského vzdělávání v Hradci Králové je spojen právě s podzimním obdobím roku 1945, je toto číslo ještě o trochu slavnostnější než ta předchozí. Ve vzpomínkové části tak najdete kromě tradičního příspěvku věnovaného historii budovy LF i článek dosud posledního „polistopadového“ a zároveň současného děkana prof. Červinky, který vzpomíná na dobu svého dosavadního působení v čele LF. Mimo to zde najdete i článek připravený na základě odpovědí bývalých studentů a aktivních účastníků revolučního studentského hnutí, kteří vzpomínají na dobu před 26 lety a s jejichž názory se jistě stejně jako já mnohdy ztotožníte. Sám vzpomínám na listopad 1989 jako na něco málem neuvěřitelného. Tehdy se režim, ve kterém jsem prožil k tomuto roku přesně polovinu svého života a který je z dnešního zpětného pohledu jen těžko pochopitelný zejména pro ty, kdo ho nezažili, nečekaně rychle zhroutil. Pro mě byl v této souvislosti asi největším zážitkem lidský řetěz, který jsme společně s dalšími zaměstnanci II. interní kliniky FN, tedy mého prvního pracoviště po promoci v roce 1988, vytvořili na podporu splnění požadavků „sametové revoluce“. Naděje, které jsme s touto změnou tehdy spojovali, se zatím bohužel naplnili jen částečně, zejména ocenění zdravotnické i školské profese dnes stále zdaleka nedosahuje úrovně, jaké by si zasloužilo.

V aktuálním čísle Scanu samozřejmě najdete všechny jeho pravidelné rubriky. Z klinických pracovišť se tentokrát představuje Oční klinika. Dlouho očekávanou akcí rovněž spojenou s oslavami 70. výročí založení LF bylo otevření první budovy nového kampusu UK v Hradci Králové. Velmi zajímavým příspěvkem je rozhovor redakce s úspěšným podnikatelem v oboru zdravotnictví doc. Volencem, zakladatelem a současně ředitelem firmy ELLA-CS. Ve vzpomínkovém článku jsme se museli vrátit i ke smutné skutečnosti, kterou bylo úmrtí prof. Radima Palouše, mluvčího Charty 77, jednoho ze spoluzakladatelů Občanského fóra a hlavně prvního rektora UK po roce 1989. V uplynulém období proběhla řada odborných, ale i společenských akcí, s jejichž průběhem se budete moci seznámit v příspěvcích, které pro Vás jejich autoři připravili.

Je konec roku, proto mi dovolu, abych na tomto místě poděkoval svým nejbližším spolupracovníkům, kterými jsou paní Iveta Juranová a pan Miroslav Všetečka, za perfektní spolupráci při přípravě jak tohoto čísla, tak čísel předchozích a doufám, že i řady čísel budoucích. Pevně doufám, že se čtenářům Scanu jeho obsah, který jsme pro ně v tomto roce připravili, líbil nebo je alespoň zaujal. My se v příštím roce budeme snažit „nastavenou latku“ ještě o něco zvýšit.

Na závěr bych chtěl všem čtenářům Scanu za celou redakci popřát příjemné prožití blížících se vánočních svátků a úspěšný vstup do budoucího roku.

prof. Vladimír Maisnar

OBSAH

Podzim ve škole při nemocnici	2
Oční klinika	4
Noví vedoucí pracovníci	5
Životní jubilea	5
Otevření první budovy nového kampusu UK v Hradci Králové	6
Otevření ambulance Česko-čínského centra TCM	8
Opustil nás emeritní rektor UK a filozof profesor Radim Palouš	9
Osobní vzpomínka na profesora Radima Palouše	9
Švédská návštěva ve FN HK	10
Imatrikulace studentů prvního ročníku	10
Lékařská fakulta očima pamětníků	11
Příběh budovy Lékařské fakulty	13
Lékařská fakulta UK v Hradci Králové po listopadu 1989	15
Národní šampion – firma ELLA-CS a doc. Karel Volenec	17
Výroční sjezd České oftalmologické společnosti v Hradci Králové – jubilant prof. Rozsival	20
Problematika krční páteře – multioborové sympozium	21
XXI. královéhradecké ošetřovatelské dny	21
Po transplantaci na Sněžku!	22
XIX. Sazamův den	23
Představujeme úspěchy mladých vědců: Významné ocenění vědecké práce	23
Jiří Endrys – devadesát let	24
Karel Rokitsanský je s námi již 10 let	25
Medaile statutárního města Hradec Králové	25
Vzpomínka na PhMr. Milana Dvořáčka	25
Reportáž z Mayo Clinic	26
Göteborg křížem krážem	27
Historie medicíny ve filatelii	28
Co také zaznělo v Senátu	29
Odborné akce pořádané pracovišti FN a LF UK	29
Malířský svět Václava Zemana	30
Kam za kulturou	30
Vladimír Suchánek – autor pamětního listu LF UK HK	30
Z historie českých špitálů: Špitál Nečtiny	31

OČNÍ KLINIKA

VZNIK PRACOVISŤE

Oční oddělení bylo součástí nemocnice od samého začátku ve 20. letech 20. století. Klinika oční vznikla společně se vznikem Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové v roce 1945.

Historický snímek kliniky

ZÁSADNÍ ZMĚNY VE VÝUCE – PREGRADUÁLNÍ, POSTGRADUÁLNÍ A SPECIALIZAČNÍ

Oční lékařství je základním medicínským oborem, který je standardní součástí pregraduální výuky magisterských studijních programů Všeobecné lékařství a Zubní lékařství naší fakulty. Je také součástí povinné postgraduální výuky, bakalářských výukových směrů v předmětu Ošetřovatelská péče v oftalmologii, ORL a stomatologii. V anketách se výuka Očního lékařství pravidelně umísťuje na předních místech spokojenosti studentů.

Od r. 1995 probíhá na klinice také výuka studentů doktorského studijního programu Oční lékařství v prezenčním i kombinovaném studiu. Oční klinika se rozsahem i kvalitou řadí v této oblasti k nejvýznamnějším pracovištím v České republice. Dosud disertační práci úspěšně obhájilo 39 studentů z celé České republiky i ze zahraničí (ze Slovenské republiky a Německa). V současné době pokračuje ve studiu 22 doktorandů. Každoročně je plánováno přijetí nejméně pěti studentů doktorského studijního programu.

Oční lékařství má ve specializačním vzdělávání samostatný vzdělávací kmen a je samostatným atestačním oborem klinické medicíny. Oční klinika zajišťuje léčebně preventivní péči v celém spektru oboru pro nemocné všech věkových kategorií, získala náročnou akreditaci MZ ČR a je akreditovaným pracovištěm III. typu. Na klinice pracuje 24 lékařů, z toho 3 profesori a 1 docent a dalších 11 lékařů má absolvovaný doktorský studijní program (Ph.D.), všichni se podílejí na některé z forem výuky a vzdělávání. Předatestační přípravu zde absolvují nejen kmenoví zaměstnanci, ale její část také celá řada lékařů z pracovišť s akreditací nižších stupňů. Klinika se zapojuje také do celoživotního vzdělávání lékařů a pořádá odborné kurzy. Po převedení specializačního vzdělávání na lékařské fakulty v r. 2011 se na Oční klinice konají také atestační zkoušky lékařů.

Oční klinika je akreditovaným pracovištěm jak pro habilitační řízení, tak i pro řízení ke jmenování profesorem v oboru Oční lékařství.

Oční klinika je od roku 2013 jediným pracovištěm v České republice s akreditací Evropské komise pro oftalmologii (European Board of Ophthalmology) pro předatestační přípravu lékařů ze zemí Evropské Unie. Je také jediným školicím pracovištěm lékařů pro získání licence pro práci s femtosekundovým laserem LenSx.

NOSNÉ VÝZKUMNÉ PROGRAMY V PRŮBĚHU LET, SOUČASNÉ PRIORITY

Vědecko-výzkumná činnost Oční kliniky je zaměřena na několik základních oblastí. Jedná se zejména o hodnocení výsledků operací šedého zákalu rozdílnými technikami s implantací různých typů umělých nitroočních čoček; rohovkových i nitroočních refrakčních zákroků, chirurgické a konzervativní léčby vrozených i degenerativních onemocnění sítnice a rohovky.

Oční klinika se dlouhodobě zapojuje do řešení výzkumných projektů (výzkumné záměry, granty Grantové agentury ČR, IGA MZ ČR, GAUK). V současnosti se podílí na řešení fakultního výzkumného projektu PRVOUK a grantů IGA MZ ČR. Již řadu let se účastníme mezinárodních klinických studií zaměřených na výzkum léčby v oblasti onemocnění sítnice, glaukomu či refrakční chirurgie. Vědecko-výzkumnou činnost kliniky významně ovlivňují také zkušenosti lékařů z pracovních pobytů na zahraničních pracovištích.

VYŠETŘOVACÍ METODY, OPERAČNÍ ČI LÉČEBNÉ POSTUPY, KTERÉ V PRŮBĚHU SEDMDESÁTI LET ZÁSADNĚ OVLIVNILY CHOD PRACOVISŤE

Oční klinika vždy patřila k pracovištím s pokrokovým smýšlením a progresivním přístupem k zavádění nových diagnostických i terapeutických metod. První přednosta, profesor Vanýsek, zavedl ultrazvukovou diagnostiku v oftalmologii, pokračující stěh u perforující keratoplastiky, jako první v ČR implantoval umělou nitrooční čočku. Založil zde také první elektrofyziologickou laboratoř, kterou pak dále rozvíjeli

Doktorka Hrochová při vyšetřování

profesoři Svěrák a Peregrin. K prioritám posledních desetiletí patří zavedení fakoemulzifikace do chirurgie šedého zákalu nebo implantace umělé rohovky Alphacor, jako jediné státní pracoviště máme k dispozici femtosekundový laser pro operace katarakty i rohovkovou chirurgii. Velmi brzy byla do praxe zavedena také vitreoretinální chirurgie. Vzniklo refrakční centrum, které poskytuje komplexní péči při řešení refrakčních vad pomocí rohovkových zákroků excimerovým laserem i nitroočních operací s implantací širokého spektra nitroočních implantátů. Bylo zřízeno také Centrum pro léčbu makulárních chorob, které patří mezi několik málo pracovišť v republice, zajišťujících péči o tyto finančně náročné pacienty. Diagnostiku chorob sítnice a zrakového nervu významně ovlivnilo zavedení optické koherenční tomografie. Významný pokrok pro léčbu chorob centrální oblasti sítnice (diabetického makulárního edému, vlhké formy věkem podmíněné makulární degenerace a makulárního edému při uzávěru centrální sítnicové žíly) přinesla nitrooční aplikace blokátorů cévního endoteliálního růstového faktoru (anti-VEGF). Léčbu glaukomového postižení významně ovlivnilo podstatné rozšíření spektra anti-glaukomatik. V posledních

letech proběhla kompletní modernizace přístrojového vybavení operačních sálů.

Oční klinika byla v posledních letech již třikrát hodnocena odborníky z oboru (přednosta očních klinik) jako nejlepší Oční klinika v ČR.

NEJBLIŽŠÍ CÍLE PRACOVIŠTĚ

Perspektiva oboru je zajištěna, neboť populace stárne a rozsah vyšetření a výkonů se stále zvyšují. Oční lékařství se zabývá okem, jeho adnexy, zrakovým analyzátozem ve zdraví a za různých patologických stavů s cílem přispět k objasnění příčin, počátečního vývoje a průběhu chorob, ke stanovení diagnózy a prognózy, ke sledování účinků terapie a ke způsobům předcházení a snížení rizik vzniku onemocnění. K tomu máme k dispozici řadu přístrojů, analytických metod, laserů mnoha druhů, spolupracujeme s dalšími obory. Zapojujeme se do domácích i mezinárodních vědecko-výzkumných projektů, prezentujeme a publikujeme v domácích i zahraničních odborných časopisech.

prof. MUDr. N. Jirásková, Ph.D.

přednostka Oční kliniky FN HK a LF UK HK

Noví vedoucí pracovníci

MUDr. Jana Kadlecová, Ph.D.
zástupkyně přednosta pro LPP, Oční klinika

MUDr. Jana Kadlecová se narodila 13.9.1974 v Jaroměři, kde v roce 1992 ukončila studium na gymnáziu. V letech 1992–1998 absolvovala studium na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze, obor Všeobecné lékařství. Po promoci v roce 1998 nastoupila na Oční kliniku Fakultní nemocnice v Hradci Králové, kde působí dosud.

V roce 2001 složila atestaci I. stupně a v roce 2006 získala specializovanou způsobilost v oboru Oftalmologie. V roce 2007 obhájila disertační práci na téma Klinické výsledky operace katarakty s implantací nitrooční čočky a ukončila tak postgraduální studium na LF UK v Hradci Králové a získala titul Ph.D. Od roku 2010 byla vedoucí lékařkou ambulantní složky Oční kliniky FN HK.

V profesním životě jsou jejími subspecializacemi glaukom, dětská oftalmologie a strabologie. Věnuje se operativě dětí, zejména operacím šilhání.

MUDr. Kadlecová je aktivní také v pedagogické činnosti a podílí se na výuce studentů LF UK HK. Publikovala kapitolu v 1 monografii, je autorkou či spoluautorkou 14 odborných publikací. Je hlavní řešitelkou několika klinických studií z oblasti glaukomu.

MUDr. Lenka Ryšková, Ph.D.
zástupkyně přednosta pro LPP, Ústav klinické mikrobiologie

Narodila se v roce 1972 v Jihlavě. Po absolvování gymnázia v Jihlavě začala studovat na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové, obor Všeobecné lékařství. Promovala v roce 1996, v srpnu téhož roku nastoupila jako sekundární lékařka v Ústavu klinické mikrobiologie Fakultní nemocnice v Hradci Králové, kde pracuje dosud.

Atestace v oboru Lékařská mikrobiologie složila v roce 1999 a v roce 2008. Na ÚKM pracovala od začátku především na bakteriologickém úseku, od roku 2010 pak působí ve funkci vedoucí oddělení. V roce 2014 dokončila postgraduální studium na zdejší Lékařské fakultě a získala titul Ph.D. v oboru Lékařská mikrobiologie, téma disertační práce bylo Fotodynamická antimikrobní terapie. Podílí se na výuce studentů Lékařské fakulty. Je vdaná a má dvě děti.

**V uplynulém období oslavili své životní jubileum,
ke kterému jim dodatečně blahopřejeme,
tito vedoucí pracovníci FN a LF UK:**

55 let

doc. MUDr. Jiří Chaloupka, CSc., přednosta Kliniky pracovního lékařství

60 let

prof. Ing. Zdeněk Fiala, CSc., přednosta Ústavu hygieny a preventivního lékařství

Otevření první budovy nového kampusu UK v Hradci Králové

Dne 6. října 2015 jsme slavnostně otevřeli novou budovu Výukového a výzkumného centra Univerzity Karlovy v Hradci Králové v prostoru Zborovské ulice v blízkosti Fakultní nemocnice. Byla tak dokončena realizace projektu MEPHARED, který byl mimo jiné financován z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI). Jedná se o první budovu zamýšleného kampusu Univerzity Karlovy v Hradci Králové, který se v budoucnu stane centrem hradecké medicíny a farmacie. Obě fakulty sdílí již nyní nově otevřenou budovu, sídlo Lékařské fakulty v Šimkově ulici tak opustil Ústav lékařské biologie a genetiky a Ústav lékařské biochemie. Pokud se týká Farmaceutické fakulty UK, do nových prostor se přestěhovala Katedra sociální a klinické farmacie a Katedra biologických a lékařských věd.

Celková realizace projektu od samého začátku trvala prakticky 11 let, v časovém měřítku Univerzity Karlovy je to vlastně velmi krátká doba, jak podotkl rektor univerzity prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA na slavnostním otevření budovy. V současném časovém rámci Lékařské fakulty, Farmaceutické fakulty i samotné Univerzity Karlovy to ale provázela změna ve vedení všech zmíněných institucí. Zásahu na realizaci projektu je třeba přiznat nejen současným, ale i bývalým představitelům obou královéhradeckých fakult UK i pražskému vedení univerzity. Jmenovitě je tedy

třeba poděkovat i emeritnímu rektorovi UK prof. RNDr. Václavu Hamplovi, DrSc.; bývalým děkanům Farmaceutické fakulty UK doc. RNDr. Jaroslavu Duškovi, CSc. a prof. PharmDr. Alexandru Hrabálkovi, CSc. a bývalému děkanovi Lékařské fakulty UK prof. MUDr. Vladimíru Paličkoví, CSc.

Rozhodnutí o nutnosti zabývat se otázkou proveditelnosti (mini)kampusů bylo součástí závěrů výjezdního zasedání představitelů UK v Nymburce v r. 2003. V následujících letech se rozběhla řada přípravných jednání na nejrůznějších úrovních. V roce 2009 tak došlo k vypsání soutěže o architektonický návrh. Jako nejvhodnější byl vybrán koncept trutnovského projekčního ateliéru ATIP a.s. Návrh akceptuje snahu o organizační i prostorové funkční propojení pracovišť Lékařské i Farmaceutické fakulty s prostorem Fakultní nemocnice v jedné lokalitě. Nový kampus Univerzity Karlovy v Hradci Králové bude tvořen severojižní osou, která zachovává dálkový výhled na historické centrum Hradce Králové, centrální prostor bude od Zborovské ulice odcloněn blokem budov a bude propojen s hlavním vstupem do Fakultní nemocnice.

První budova zamýšleného kampusu byla realizována v rámci společného projektu Lékařské a Farmaceutické fakulty „Výukové a výzkumné centrum Univerzity Karlovy v Hradci Králové“ v letech 2011–2015. Organi-

začnícím zajištěním projektu byla pověřena Lékařská fakulta. Jako zhotovitel stavby bylo vybráno sdružení s účastníky Metrostav a.s. a Chládek a Tintěra, Pardubice a.s., samotná stavba byla započata v září 2012. K řízení výstavby kampusu byl vytvořen řídicí tým, ve kterém pravidelně zasedali zástupci vedení obou fakulty, zástupci rektorátu UK a realizační tým pod vedením manažera projektu Ing. Pavla Růžičky.

Hned v úvodu očekávalo stavebníky nemilé překvapení v podobě starých pramenů a kalů, které se musely 4 měsíce nepřetržitě odčerpávat. Následně jako u každého časově i finančně náročného díla doprovázely i tuto stavbu menší i větší problémy, které si od realizačního týmu vyžádaly nemalé úsilí a mnoho stresu. Nicméně dílo bylo úspěšně dokončeno a jeho kolaudace proběhla 14. září letošního roku, celková hodnota tohoto projektu je 315 milionů korun a díky pečlivému přístupu k výběrovým řízením spojeným s jeho realizací bylo dosaženo oproti původně schválenému rozpočtu úspory ve výši 105 milionů. Rád bych proto poděkoval celému realizačnímu týmu za to, že projekt MEPHARED dovedl do úspěšného konce, díky patří i tajemnicím obou fakult za ekonomické vedení celého projektu.

Při slavnostním zahájení se všichni řečníci shodli na tom, že je naším velkým snem, aby tato budova nezůstala osamocena na zelené louce a že věříme, že tento sen je reálný. Nyní probíhají intenzivní jednání s MŠMT, aby projekt dokončení kampusu UK v Hradci Králové byl zařazen jako tzv. velký projekt nad 50 milionů euro do programu vyjednávání v rámci EU. Pak by konečným termínem realizace královéhradeckého kampusu UK mohl být prosinec 2022.

Osobně považuji za symbolické, že v roce 70. výročí založení Lékařské fakulty v Hradci Králové se na jedné straně věnujeme tomu, abychom důstojně oslavili výročí vzdělávání lékařů v Salonu republiky, reflektujeme vlastní historii a zároveň realizujeme nové významné stavby a modernizace, myslíme do budoucna, připravujeme budování dalšího pokračování společného kampusu UK. Vnímáme unikátní příležitost a možnost vzniku významného biomedicínského centra nejen republikového, ale celoevropského významu. V jediné lokalitě a v dosahu Fakultní nemocnice by se mohla soustředit výzkumná a výuková centra Lékařské a Farmaceutické fakulty UK, navíc v blízkosti tohoto prostoru sídlí Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany a taktéž Univerzita Hradec Králové.

Prof. MUDr. RNDr. Miroslav Červinka, CSc.

Autor fotografií: Tomáš Holeček, FaF UK

Otevření ambulance Česko-čínského centra TCM

Prof. Roman Prymula, ředitel FN HK, a Gao Ju, náměstek ředitele Univerzitní nemocnice Shuguang při slavnostním otevření ambulance TCM.

Dne 21. září 2015 byla ve Fakultní nemocnici Hradec Králové slavnostně otevřena ambulance Česko-čínského centra tradiční čínské medicíny (TCM). Slavnostního otevření se účastnila Mgr. Lenka Ptáčková Melicharová, náměstkyně pro strategii MZ ČR a MUDr. Zdeněk Fink, primátor města Hradec Králové. Za čínskou stranu se slavnostního otevření účastnil Gao Ju, náměstek ředitele partnerské Univerzitní nemocnice Shuguang a Su Gangqiang, ředitelka úřadu plánování a financí TCM vlády Čínské lidové republiky.

Následně 24. září 2015 ambulanci Česko-čínského centra TCM navštívil předseda vlády České republiky Bohuslav Sobotka. Pan premiér vyjádřil svůj kladný postoj ke spolupráci moderní západní medicíny a tradiční čínské medicíny, která je v nově otevřené ambulanci TCM realizována a vyjádřil svou plnou podporu projektu výstavby nové budovy centra TCM v areálu FN HK, která má být zprovozněna v roce 2018.

V současné době nabízíme v nově otevřené ambulanci TCM prostřednictvím česko-čínského týmu zdravotníků kombinovaný léčebný přístup založený na spolupráci moderní západní medicíny a tradiční čínské medicíny. Při léčbě pacientů se zaměřujeme především na řešení dlouhodobých

Předseda vlády ČR Bohuslav Sobotka při návštěvě TCM ambulance

zdravotních problémů. Naše léčebné postupy jsou obecně vhodné pro pacienty s bolestivými stavy a chronickými onemocněními. S výjimkou dětských pacientů, těhotných žen a psychiatrických pacientů je ambulance TCM otevřena pro všechny příchozí zájemce. U každého nově příchozího pacienta je nejprve českým lékařem stanovena vstupní diagnóza. Čínský lékař pak stanoví diagnostický a léčebný závěr z hlediska TCM. Průběh vyšetření čínským lékařem je pacientovi sdělen tlumočnickem, který je neustále přítomen v ordinaci. Při léčbě pacientů používáme vedle známých metod TCM jako je akupunktura, také podpůrného podávání originálních čínských bylin. Složení individuálně připravené bylinné směsi určí lékař TCM podle výsledku vyšetření pacienta. V současné době pracuje v ambulanci TCM čínský lékař Wang Bo, Ph.D., během první poloviny roku 2016 doplní tým pracovníků druhý čínský lékař.

Pacienti se k vyšetření a léčbě v ambulanci TCM objednávat telefonicky na číslo 495 832 950. Podrobné informace o provozu ambulance TCM jsou k dispozici na internetových

Předseda vlády ČR Bohuslav Sobotka v doprovodu náměstka pro ekonomiku a přímo řízené organizace MZ ČR, Ing. Petra Landy a ředitele FN HK, prof. Romana Prymuly.

stránkách Fakultní nemocnice Hradec Králové (www.fnhk.cz/tcm). Své konkrétní dotazy mohou pacienti pracovníkům ambulance TCM sdělit prostřednictvím e-mailu tcm@fnhk.cz. Vyšetření a léčba čínským lékařem s dlouholetou klinickou praxí v oblasti tradiční čínské medicíny nejsou aktuálně hrazeny z prostředků veřejného zdravotního pojištění a jsou plně hrazeny pacientem. Podrobný ceník vyšetření a léčby čínským lékařem je dostupný na internetových stránkách naší fakultní nemocnice. Cílem týmu pracovníků ambulance TCM je poskytnout kombinovaný léčebný přístup co nejširšímu okruhu pacientů. Proto ve spolupráci s vedením FN HK prosazujeme úhradu vyšetření a léčby metodami TCM zdravotními pojišťovnami. K získání důkazů o pozitivním efektu léčby založené na spolupráci moderní západní medicíny a tradiční čínské medicíny provádíme klinické studie doplněné o farmakoekonomickou analýzu léčby pacientů. Při provádění klinických studií v současné době spolupracujeme s Neurologickou klinikou a Klinikou onkologie a radioterapie FN HK.

MUDr. František Musil, Ph.D.

Opustil nás emeritní rektor UK a filozof profesor Radim Palouš

S velkým zármutkem jsem přijal zprávu o úmrtí prvního polistopadového rektora Univerzity Karlovy prof. PhDr. Radima Palouše, dr. h. c. mult., který nás opustil 10. září ve věku nedožitých 91. narozenin.

V loňském roce, dne 6. listopadu, jsme se setkali s panem profesorem Radimem Paloušem na oslavě jeho 90. výročí narození. Univerzitní oslava tohoto životního jubilea se konala v téže místnosti Karolina, kde zasedá Akademický senát a kde v roce 1990 proběhla první svobodná volba, v níž byl profesor Palouš zvolen prvním polistopadovým rektorem.

„Slovo, které je pro nás všechny důležité, slovo univerzity, je ad unum verito – v jedno se obracející. S tímto heslem jsem jezdil po světě a hlásal jsem je i tam, kde to uměli lépe, protože nebyli zdevastováni komunistickým režimem. Jsem rád, že jsem se dožil tohoto dne a že vás mohu poprosit o to, abyste in unum vertere měli na paměti a drželi je jako základní štít instituce, která je ve státě jedna z nejdůležitějších,“ uvedl v děkovném proslovu rektor Palouš.

Zároveň v den svých devadesátin zahájil profesor Palouš na Pedagogické fakultě UK fotovýstavu dokumentující jeho působení za posledních deset let. Tehdy pan profesor Palouš komentoval svůj osud plný zvrátů: *„Já byl vždy jen kmán a najednou na konci života pán, tedy v uvozovkách.“* A optimisticky dodal: *„Svůj život jsem mohl snést jedině po boku manželky a našich synů. Nikdo z nich mi nikdy nevyčetl, že nemáme peníze nebo že nemohou jít studovat. Nikdy, nikdy, takže život byl vlastně velice lehký.“*

Velmi si vážím práce profesora Radima Palouše a jeho nezměrných zásluh o znovuzískání akademických svobod nejen pro Univerzitu Karlovu, ale po české vysoké školství. Svou osobností a morálními hodnotami, které bez výhrad zůstával a vyznával, a svým lidským kreditem přispěl výrazným způsobem ke zvýšení postavení UK v zahraničí. Otevřel jí dveře do světa – nejen za to mu chceme být a jsme vděční. Jeho odchod je velkou ztrátou nejen pro celou akademickou obec Univerzity Karlovy. Čest jeho památce!

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., rektor Univerzity Karlovy

Osobní vzpomínka na profesora Radima Palouše

Musím se přiznat, že považuji za velké štěstí, že jsem měl v životě několikrát možnost osobně se setkat a hovořit s panem profesorem Radimem Paloušem, prvním polistopadovým rektorem UK. Naše první setkání byla těsně po sametové revoluci v roce 1990, kdy pan profesor Palouš nastoupil do funkce rektora Univerzity Karlovy a já jsem shodou okolností začal působit jako proděkan Lékařské fakulty v Hradci Králové. V prvních letech po roce 1989 jsem se zúčastnil mnoha jednání, při kterých pan profesor Palouš vždy vykazoval mimořádný rozhled a zkušenost. Navíc z něj vyřazovala přirozená autorita. Ta při mnoha tehdejších komplikovaných jednáních pomáhala nacházet schůdná řešení.

V dalším období jsem byl členem Vědecké rady Univerzity Karlovy a z toho vyplývalo, že minimálně jednou za měsíc jsem se potkával s panem profesorem na zasedání rady. A myslím si, že i v té době byly jeho názory a komentáře pro činnost Vědecké rady UK velmi důležité.

Jako člen Akademické rady UK, která se později transformovala v její Akademický senát, jsem se s profesorem Paloušem setkal hned na konci r. 1989, kdy rada hlasováním navrhla jeho jmenování prvním porevolučním rektorem univerzity, a kterým byl od počátku roku 1990 jmenován. Po přijetí zákona 111/1990Sb. o vysokých školách byl opět zvolen jako kandidát na funkci rektora, kterou pak vykonával do roku 1994.

Období nejčastějších vzájemných setkání a jednání bylo v letech 1993 – 1994, v době části mého fungování jako předsedy AS UK. Z této doby mi nejvíce utkvěla v paměti snaha prof. Palouše o to, aby se Univerzita Karlově vrátila její mezinárodní renomé, o které v řadě oborů přišla v době po r. 1948. Když tyto snahy hodnotím teď, musím konstatovat, že se prof. Paloušovi, jako rektoru UK, podařilo úspěšně tyto snahy splnit.

Ale za vůbec nejvýznamnější považuji moje poslední setkání s panem profesorem Paloušem. Bylo to symbolicky 18. listopadu 2014 při oslavách jeho 90. narozenin. Při této slavnostní, spíše komorní příležitosti se ve Vlasteneckém sále Karolina sešla skupina lidí a kromě oficiálních gratulací jsme všichni vyslechli i skvělou řeč pana profesora Palouše o významu univerzity pro budoucnost celé české vzdělanosti. V další neformální diskusi pan profesor i přes svůj věk dokázal velmi trefně komentovat některé aktuální záležitosti.

Jsem velmi rád, že naše Lékařská fakulta ocenila zásluhy profesora Palouše již v roce 1994 udělením nejvyššího ocenění Zlaté pamětní medaile Lékařské fakulty v Hradci Králové. Univerzita Karlova v prof. Radimu Paloušovi ztratila jednoho ze svých nejvýznamnějších představitelů. Čest jeho památce!

M. Červinka

Zatímco představy o fungování akademických funkcí v čele fakult i univerzit byly jasné, protože tyto funkce existovaly i v období před revolucí, vzájemný vztah senátů a akademických funkcí byl určitou neznámou a postupně se po listopadu 1989 vyvíjel. U některých učitelů panovaly určité obavy, aby studenti rozhodování senátů nemajorizovali. Prof. Palouš se snažil tuto možnost částečně omezit tím, že k standardním senátorům z jednotlivých fakult doplnil AS UK ještě o zástupce z Ústavu jazykové a odborné přípravy, jehož studenti již byli graduovanými vysokoškoláky. V případě UK se tyto obavy ukázaly liché a za celou dobu existence senátu nikdy k pokusu o majorizaci rozhodování nedošlo.

Závěrem mohu konstatovat, že mé vzpomínky na vzájemnou spolupráci s prof. Paloušem jsou jen dobré a rád na toto období vzpomínám.

P. Stránský

Švédská návštěva ve FN HK

Ve čtvrtek 22. 10. 2015 navštívili naši školu speciální pedagogové Roger Bogren a Ulf Linderholm z Jönköpingu. Jönköping je město v jižním Švédsku, hlavní město stejnojmenné provincie ležící na jižním konci jezera Vättern. Žije zde přes 100 000 obyvatel, podobně jako v Hradci Králové.

Zástupci švédské nemocniční školy spolupracují na projektu Erasmus + (týkající se výměny zkušeností a pracovních stáží) s Obchodní akademií, odbornou školou a praktickou školou Olgy Havlové v Janských Lázních. Tato škola je určena žákům s tělesným postižením. Protože pánové pracují v nemocniční škole, projevíli zájem prohlédnout si obdobné zařízení v naší republice. Hradec Králové se stal jejich volbou. A to nás velmi potěšilo.

Pedagogové si prohlédli školu a prostory, ve kterých škola vyučuje. Vyměnili si zkušenosti s našimi pedagogy, besedovali o školských systémech ve svých zemích. Pohovořili i se zdravotníky. V hradecké nemocnici se jim velice líbilo a přislíbili nám i spolupráci v mezinárodních projektech. ZŠ a MŠ při Fakultní nemocnici Hradec Králové již vstou-

pila do projektu eTwinningu spolu s Francií, který nese název Picture my city. Švédští učitelé nám přislíbili zapojení do tohoto projektu. Projekt by se tak rozšířil o další mezinárodního partnera.

Mgr. Blanka Kovandová

V sobotu 24. října 2015 se v Aldisu uskutečnila slavnostní imatrikulace studentů prvních ročníků.

Rektora Univerzity Karlovy zastupoval doc. RNDr. Jan Konvalinka, CSc., prorektor pro vědeckou činnost. Slavnostního aktu se spolu s děkanem Lékařské fakulty prof. MUDr. RNDr. Miroslavem Červinkou, CSc. zúčastnili členové kolegia děkana, představitelé vysokých škol z regionu, primátor města a další čestní hosté.

V prvním ročníku studijního programu Všeobecné lékařství studuje v novém akademickém roce 169 posluchačů, v programu Zubní lékařství 34 a v bakalářském programu Ošetřovatelství 16. V paralelních programech v anglickém jazyce je zapsáno v programu General Medicine 82 studentů a v programu Dentistry 21. Některý z doktorských studijních programů si vybralo 42 vysokoškoláků.

Doc. MUDr. Alena Stoklasová, CSc.

JUBILEUM LÉKAŘSKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

Královéhradecká pobočka Lékařské fakulty UK byla založena dekretem prezidenta republiky Dr. Edvarda Beneše ze dne 13. 10. 1945 jako první nově zřízená vysoká škola v Československu po skončení 2. světové války.

- V souvislosti s událostmi 17. listopadu 1989 studenti naší fakulty věrni smyslu pro svobodu a tradici demokratických zásad ustanovili na fakultě stávkový výbor, zorganizovali celofakultní stávku a pro provedení politických změn se snažili získat i podporu pracovníků závodů Východočeského kraje. Jejich vystoupení vedlo ve svých důsledcích i k uskutečnění personálních změn ve vedení Lékařské fakulty a některých klinik.
- V letech 1991–1992 byl udělen rehabilitační doktorát 17 studentům, kteří byli z politických důvodů v minulých letech vyloučeni ze studia.

LÉKAŘSKÁ FAKULTA OČIMA PAMĚTNÍKŮ

LISTOPAD 1989

Bývalí studenti Lékařské fakulty UK v Hradci Králové, akademický rok 1989/90:

doc. MUDr. Dana Horáková, Ph.D. – tehdy studentka 4. ročníku

MUDr. Ivana Správková, roz. Bradnová – tehdy studentka 6. ročníku

doc. MUDr. Jiří Ceral, Ph.D. – tehdy student 4. ročníku

prof. MUDr. Aleš Ryška, Ph.D. – tehdy student 2. ročníku

Co se Vám vybaví jako první, když se řekne listopad 1989?

D. HORÁKOVÁ: Nikdy jsem nebyla žádný velký disident, spíš bych řekla, že jsem byla klasické „dítě normalizace“. Doma se o politice prakticky nemluvilo, politicky se naše rodina nijak neangažovala a já jsem se vlastně ani o „tyhle věci“ nezajímala, zjednodušeně řečeno jsem pořád studovala a hrála tenis. Jsem z malého města z východních Čech a pátek 17. listopadu 1989 jsem s partou spolužáků trávila v hospodě, kde jsme jako obvykle popíjeli a vůbec netušili, co se v Praze děje. Nevím, co se ve mně v následujících dnech probudilo, nějak jsem ale pochopila, že to je důležité (i když po pravdě význam slova svobodné volby a demokracie jsem v té době ještě moc nechápala). Nicméně naskočila jsme do toho vlaku, stala se členem stávkového výboru a musím přiznat, že na ty dny nikdy v životě nezapomenu.

I. SPRÁVKOVÁ: Vzpomínky se mi kupodivu vybavují jedna za druhou – a to jsem si myslela, že si už téměř nic nepamatuji. Nejprve asi chvíle, kdy jsme v pondělí 20. listopadu dorazili z praxe v nemocnici v Pardubicích na posluchárnu Ortopedické kliniky, která byla plná studentů, zvl. našich spolužáků z nižších ročníků. Všechno už bylo v plném proudu. Moc ráda bych jmenovala ty, kteří se o ten obtížný rozjezd zasloužili, ale to, bohužel, nedokážu. Leccos vím, leckoho si pamatuji, ale jistě zdaleka ne všechny.

Další vzpomínka : chodby na fakultě jsou plné lidí – někteří buší celé dny a noci do psacích strojů, opisují a kopírují nejrůznější výzvy a prohlášení, jiní totéž cyklostylují (pro mladší: cyklostyl = předchůdce kopírky) či malují plakáty. Další pak čekají, až budou moci ještě vlhké tiskoviny roznést a rozvést po městě a okolí. A další: stojím, už jako člen stávkového výboru LF, na ochozu Mariánského sloupu na Velkém náměstí, které je do posledního místa zaplněné nadšenými lidmi. Žádám všechny

o dva kroky zpět, aby se vepředu trochu uvolnilo, a slibuji, že je to už naposledy. Nevím, kde jsem v sobě vzala tu jistotu, ale dopadlo to dobře. A ten moment se mi nesmazatelně vryl do paměti.

J. CERAL: Jako první se mi samozřejmě vybavuje vzpomínka na studentskou stávku a následně zhroucení komunistického režimu.

A. RYŠKA: Bude to znít asi trochu paradoxně, ale jako první se mi vybaví ošklivé počasí. Není asi nic překvapujícího, když je v druhé půlce listopadu zima, ale nedokážu si vybavit, zda během té relativně dlouhé „revoluční“ doby někdy svítilo sluníčko. V mých vzpomínkách je skoro pořád mlha, lezavo a tma. Možná to je tím, že nejvíc člověku uvízla v paměti podvečerní shromáždění na Velkém náměstí. Z lidsky příjemných zážitků mi jako první vytane na mysl vystoupení doc. Hegera na posluchárně ortopedie, kde jsme se tehdy scházeli. Po vystoupeních několika předchozích zástupců učitelů a lékařů z Fakultní nemocnice, kteří nás nabádali k opatrnosti, říkali, že když už nechodíme do školy, mohli bychom dělat třeba něco užitečného a někde pomáhat, případně že bychom se měli vrátit zpátky k výuce, že už přece byly změny nastartovány a teď už to pojede samo, působilo vystoupení pana docenta jako zjevení. Připomněl nám scénku s komisařem Clouseau z Růžového pantera. Komisař se vrací domů a ze zadu na něj – jako každý den – skočí jeho sluha Kato a začne ho škrtit, načež komisař se ho zbaví a řekne mu rozčileně: „Teď ne, Kato, teď není vhodná chvíle!“ O pár minut později, když to Kato nečeká, skočí na něj Clouseau ze zadu, začne jej škrtit a říká: „Teď je ta správná chvíle!“ V tom okamžiku i ti, kteří byli nahlodaní a uvažovali, zda skutečně nejsme příliš radikální, pochopili, že když si svou jedinečnou příležitost necháme hezkými slovy sebrat, velmi snadno se může stát, že druhá taková už nikdy nenastane.

Se svým rokem narození (1970) se řadím do generace „Husákových dětí“. Když jsme na základní škole probírali konec druhé světové války, byl to v mých očích absolutní pravěk, přičemž od konce války uběhly zhruba 3 dekády. Je jen velmi těžké uvěřit, že pro dnešní děti budou velmi pravděpodobně 26 let vzdálené listopadové události roku 1989 podobným pravěkem, zatímco řada z nás na toto období velmi ráda vzpomíná a některé momenty stále vidíme, jako by to bylo včera.

Mělla jste v těch dnech někdy strach?

D. HORÁKOVÁ: Moc jsem si to neuvědomovala, vlastně až po několika letech mi došlo, že kdyby se to „nepovedlo“, tak by mě asi vyhodili ze školy (byla jsem ve 4. ročníku všeobecného lékařství), ale tehdy jsem na to vůbec nemyslela. Ono je to opravdu trochu jiné, když nemáte děti, máte zodpovědnost jen sám za sebe a tak to rozhodování je podstatně jednodušší.

I. SPRÁVKOVÁ: Neměla, ale moji rodiče ano. Až asi po roce jsem se dozvěděla, jak to prožívali, jak spolu seděli na schodech a kolik toho vykouřili. Moc se o mě báli – prožili rok 1968, otce vyhodili ze zaměstnání. Maminčin šéf, kovaný straník, opakovaně vzkazoval, ať z toho okamžitě vycouvám, jinak mě vyhodí ze školy. Ke cti rodičům slouží, že mi to „zapomněli“ vyřídit. Já sama byla ve zcela jiné situaci. A to kvůli návštěvě nakladatelství *Svědectví* v Paříži o prázdninách po 4. ročníku, během které jsem hovořila s panem Pavlem Tigridem a získala spoustu úžasných, u nás v té době zakázaných knih. Zázitek na celý život, následně však zákonitá dohra – ve druhém semestru 5. ročníku si mě našla Statní bezpečnost. Po mém opakovaném odmítnutí spolupráce mi v 6. ročníku hrozil vyhazov ze školy. Takže já opravdu neměla co ztratit, listopadové události pro mne přišly za 5 minut dvanáct.

J. CERAL: Na strach si nevzpomínám. Ale je pravdou, že se mi listopad 1989 vybavuje pouze v obrysech, nikoliv do podrobností. Spíš mám pocit, že jsme byli v průběhu listopadových událostí zaměstnaní spoustou horečnatých činností a na strach moc času nemohlo zbývat. Navíc režim nepůsobil již akceschopně. Takzvaní vrcholní představitelé předváděli naprosto zmatená vystoupení.

A. RYŠKA: Přiznám se, že jsem strach neměl – nebo si to alespoň zpětně nevybavuji. Ale není to tím, že bych byl nějaký drsník a neohrožený bojovník. Opět to asi vyzní trochu legračně, ale byl jsem v té době hrozně zamilovaný, a tak jsem se trápil úplně něčím jiným, než strachem. Užíval jsem si, jaké změny konečně přišly, že jsme jejich aktivními účastníky a můžeme dění přímo ovlivňovat. Jako hlavní emoce se mi proto vybavují střídání radosti, když se něco posunulo o kus dál (odstoupení celého vedení komunistické strany, jednání mezi Občanským fórem a tehdejšími vrcholnými představiteli exekutivy, apod.) a frustrace, když se ukázalo, že komunisté si vůbec neuvědomují situaci a nejsou schopni nejen žádné radikální proměny, ale ani bazální sebereflexe.

Listopadové události poznamenaly výuku na fakultě, vnímali jste to tehdy jako negativum?

D. HORÁKOVÁ: To rozhodně ne. Byla to neuvěřitelná doba, která se už asi nikdy nebude opakovat. Studenti získali na přechodnou dobu ohromnou moc, ještě dnes se mi vybavuje, jak docenti a profesori vykukovali bojácně ze svých

kabinetů a v prvních dnech tajně zjišťovali, jak se věci mají. Vůbec je za to nechci soudit, v prvních týdnech to určitě nebylo jednoznačné. O to více je třeba si vážit těch, kteří se od první minuty přidali hned ke studentům. Určitě museli tušit, že jim jde o hodně, ale přesto do toho šli, jejich postoj si moc cením. Nikdy nezapomenu na momenty, kdy jsme rozvázali letáky a v trolejbusu nás oslovovali neznámí lidé, většinou starší ročníky, a moc, moc nám děkovali za to, co děláme. Z pohledu mých předešlých aktivit to byl celkem nezasloužený benefit, ale bylo to opravdu výjimečné.

I. SPRÁVKOVÁ: Tehdy určitě ne. Náš šestý ročník z toho dokonce profitoval. Nemuseli jsme dělat státnici z marxismu-leninismu a řada otázek ze sociálního lékařství přestala být aktuální. Ta úleva! No a jako bonus jsme byli i historicky první, kteří na Lékařské fakultě v Hradci Králové promovali ve svobodné zemi. Až později, po nástupu do nemocnice, se ukázalo, jak moc mi chybí praxe v 6. ročníku, to ale byla nutná daň.

J. CERAL: Rozhodně nikoliv. Vzhledem k tomu, že jsem se účastnil stávkového hnutí a zakládání Občanského fóra v Hradci Králové, bylo naším bezprostředním cílem výuku úplně zastavit. Jinak by nebyla stávka stávkou. Pokud je mi od pamětníků známo, výuka na fakultě byla historicky nejvíce poznamenána rozsáhlými čistkami v úvodu „normalizace“ po roce 1968.

A. RYŠKA: Co napsat, abych neopakoval již notoricky známá fakta? Na fakultě se samozřejmě neučilo, všichni, kdo jsme byli v Hradci (až později jsem si uvědomil, že to asi zdaleka nebyli všichni studenti, že část zkrátka odjela domů a tam se asi učila), jsme se scházeli, diskutovali, chodili jsme mezi lidi, pořád něco řešili, i když z dnešního pohledu si musíme přiznat, že šlo spíše o projevy našeho revolučního nadšení, ale na skutečný vývoj událostí jsme asi velký vliv neměli.

Zastavení výuky na několik týdnů – alespoň pokud je mi známo – se na kvalitě absolventů nijak nepodepsalo. To jen ilustruje skutečnost, jak nesmírně adaptabilní je medik a jak dokáže vlastním úsilím dohnat téměř cokoli. Ostatně, v době mého působení v roli proděkana ukázala anketa mezi studenty, že za nejdůležitější prvek pro úspěch ve většině předmětů nepovažují přednášky ani praktika, ale – samostudium! :-)

Ne všichni byli ochotni se smířit se zameškáním výuky. Jeden mladý asistent, který nás učil marxisticko-leninskou filozofii (povinný předmět!), obíhal ještě začátkem prosince své ovice na kolečkách a chtěl se s nimi domluvit, jak vše nahradit, aby nám mohl udělit zápočet...

Ale vážně – jsem přesvědčen, že přerušení výuky a aktivní podpora změn, které přinesl listopad 1989, byly tím nejlépe využitým časem, jak z pohledu nás, kteří měli možnost se tohoto dění přímo účastnit, tak z hlediska všech, kdo přišli na fakultu později.

Naplnily se Vaše představy z té doby?

D. HORÁKOVÁ: Jak jsem již napsala, já v té době žádná velká očekávání neměla, o to více je zajímavé, jak mnoho pro mě dnes svoboda a demokracie znamená. K pochopení určitých věcí je potřeba čas, člověk musí projít určitou cestu a zažít vlastní zkušenosti, aby si mohl srovnat, co je pro něho v životě důležité. Jsem moc ráda, že žiju v této zemi a že jsem zažila to, co jsem zažila. Víím, že svoboda není anarchie a že se za řadu věcí musí platit, a když jdu v 8 hodin večer z práce, nebo když celý víkend musím něco studovat,

tak nadávám, v hloubi duše si ale velmi dobře uvědomuji a jsem vděčná, že to je moje svobodné rozhodnutí, které můžu ovlivnit jenom já sama.

I. SPRÁVKOVÁ: Naše (a nejen naše) představy byly v té době velice idealistické a naivní. Nikdo tehdy netušil, kam se společnost bude ubírat. Většina z těch, které jsme potkávali, byla vstřícná, laskavá, obětavá, nesobecká. Cítili jsme obrovské nadšení, sounáležitost, vlastenectví, byli jsme hrdí na svou vlast. Každý si, žel, svobodu a demokracii představuje jinak, takže následující měsíce a roky nás vrátily zpátky na zem. Ne všechno se povedlo, řada událostí má k ideálu hodně daleko. Ale co je důležité, jsme součástí svobodného světa, už se nemusíme hrbít (kupodivu některým jakoby to chybělo).

J. CERAL: Musím přiznat, že jsem moc představ neměl. V listopadu 1989 mi bylo jasné pouze to, že komunistický režim musí skončit. Komunisté dovedli svůj „socialismus“ k dokonalosti. Okradli celé generace o základní práva svobodného člověka, nebyli schopni uspokojit poptávku po běžném zboží a to navzdory „vědeckému“ plánování. V samém konci působili představitelé komunistického režimu hloupě a trapně.

O tom, jak má vypadat opravdová demokratická společnost jsem měl v roce 1989 pouze minimální představu, takže porovnání mých představ se současnou dobou postrádá smysl.

Z dnešního pohledu mi připadá, že dosažení úrovně občanské společnosti obvyklé na západ od našich hranic bude bohužel trvat ještě dlouho. Smutné je, že některá vystoupení našich ústavních činitelů (ev. jejich mluvčích) se opět blíží úrovni, i nechtěným humorem, těm veřejným vystoupením, která pamatuji z období před listopadem 1989.

A. RYŠKA: Bude to možná trochu znít jako absolutní naivita, ale jsem přesvědčen o tom, že naprostá většina z nás studentů, kteří předtím nic jiného, než život v totalitním režimu s pokřivenými vztahy a nemožností svobodně projevit svůj názor, nezažili, si vlastně vůbec nedokázala představit, co život ve svobodné společnosti vlastně obnáší. Všichni jsme se těšili, že budeme moci říkat, co si opravdu myslíme, že budeme moci svobodně cestovat nebo dokonce studovat v zahraničí, že pro získání místa nebudeme muset mít přímluvu z vlivných míst a stigma emigrace někoho ze známých či příbuzných nám nepřekazí vysněnou kariéru v nějakém konkrétním oboru.

Na druhou stranu si asi málokdo z nás plně uvědomoval,

že pokud se rozvine demokracie, znamená to hodiny diskusí o každém problému, respektování názoru většiny, i když si třeba myslím, že myšlenka, která zvítězila díky hlasování, není vůbec dobrá. Jinými slovy, že vše ve svobodné společnosti není jen růžové a že každá mince má rub i líc.

Pokud jde o „pozitivní“ očekávání, mé představy se nejen naplnily, ale byly dalece překonány – jak v celé společnosti, tak na fakultě. Se založením akademického senátu získali studenti možnost aktivně ovlivňovat život na své Alma mater, podílet se na rozhodování o tom, kdo fakultu povede i kam budeme směřovat.

Méně nadšený jsem – pokud jde o celkové směřování společnosti – samozřejmě z negativních stránek vývoje, u kterých má někdy člověk pocit (pravděpodobně díky vyšší atraktivitě těchto afér pro média), že vlastně převažují a že vývoj v naší společnosti míří někam, kam si to nikdo z nás nepředstavoval.

Totálním zklamáním je pro mne vývoj v oblasti politické reprezentace. Absence vyzrálosti naší společnosti (která byla zdevastována desetiletými totality) umožnila, že politická kultura je hluboko pod bodem mrazu, napříč politickými stranami vidíme, že sliby a skutky jsou jako voda a oheň, ale hlavně, že za toto nejsou politici potrestáni při dalších volbách. Všichni mají krátkou paměť a znovu a znovu volí stejné pábitelé slibující opakovaně totéž, co nikdy nesplní, případně se nechají nalákat populistickými „spasiteli“. Věřme, že tak jako Izraelité vedení Mojžíšem museli protpět 40 let putování po poušti, aby se úplně odstříhli od své egyptské minulosti, tak i u nás vyroste nová generace, která bude moudřejší a důslednější.

Nerad bych, aby vše vyznělo nihilisticky či aby vznikl dojem, že je vše vlastně „tak trochu, jako to bývalo“. Změna, kterou přinesl konec roku 1989 je naprosto úžasná, umožnila každému, aby se prosadil, pokud je ochotný svému snu věnovat dostatek píle a energie. Když se podíváme na šedou a temnou atmosféru v době umírajícího komunistického režimu a atmosféru dnes, jen těžko si představit větší rozdíl. Jsem hrozně rád, že jsem mohl být u toho, když se zakládal akademický senát, spolek mediků, proběhla první svobodná volba děkana a naše fakulta se takřka mávnutím proutku změnila z centrálně regulované státní školy na svobodné vysoké učení opírající se o univerzální akademické svobody a hodnoty.

PŘÍBĚH BUDOVY LÉKAŘSKÉ FAKULTY

ČÁST 4. OD MYŠLENKY ZALOŽENÍ UNIVERZITY KE ZŘÍZENÍ LÉKAŘSKÉ FAKULTY V HRADCI KRÁLOVÉ

V květnu 1945 existovala v ČSR univerzita v Praze, Brně a Bratislavě. Myšlenka decentralizovaných univerzit vyplývala z masarykovsko-benešovské intence přiblížit se kulturnímu průměru ustálenému ve většině malých evropských států.

Již v květnu 1945 začala probíhat jednání o možnosti zřízení Lékařské fakulty v Hradci Králové a budova bývalého sborového velitelství přicházela v úvahu jako možné budoucí sídlo této vysoké školy. V závěru války budova sloužila jako německý lazaret a československá armáda neměla zřejmě v plánu ji znovu využívat. Lze spekulovat, že díky stavu

Budova LF po roce 1945

armády po válce a faktu, že sborové velitelství se nestihlo v roce 1938 do budovy kompletně nastěhovat a nestihlo se „zabydlet“, bylo pro budoucí fakultu štěstím, že poměrně nová a nadčasová budova vyhovovala výukových a vzdělávacích požadavkům.

První zmínky o zřízení univerzity v Hradci Králové se objevovaly již koncem dvacátých let. Po skončení války nabraly tyto snahy na intenzitě. Přípravy probíhaly zpočátku ve dvou oddělených, později sloučených, úrovních. Místní úroveň reprezentovali především lékaři: doc. Jan Bedrna, doc. Jan Maršálek, doc. Antonín Fingerland a prof. Bohumil Bouček, kteří kladli důraz na vznik lékařské fakulty. Vládní úroveň závisela především na činnosti prof. Alberta Pražáka, východočeského rodáka, který byl hlavně ideologickým garantem vznikající školy a stal se autorem pojetí východočeské univerzity, jejímž základním kamenem by byla vzniklá královéhradecká lékařská fakulta. Tuto ideu podporoval i prezident Edvard Beneš. Ještě v květnu 1947 byly tyto úvahy velmi reálné.

Delegace u prezidenta Beneše, 10. 8. 1945

Dne 7. srpna 1945 obdržela Lékařská fakulta Karlovy univerzity v Praze zmocnění ministra školství a osvěty Zdeňka Nejedlého provést všechna opatření ke zřízení pobočky Lékařské fakulty v Hradci Králové. O tři dny později – 10. srpna – přijal prezident republiky Edvard Beneš královéhradeckou delegaci, jejímiž členy byli mimo jiné také docenti Jan Maršálek a Jan Bedrna. Prezident uvítal myšlenku zřízení lékařské fakulty, která – pokud se osvědčí – mohla by se stát základem budoucí úplné univerzity. Dne 28. srpna byl zastupujícím děkanem jmenován prof. Bohumil Bouček. Byly zahájeny organizační práce směřující k adaptaci stávající budovy bývalého sborového velitelství. Ustaven byl také Přípravný výbor pro zřízení LF, později přejmenovaný na *Společnost pro vybudování Východočeské univerzity*. Jednou z nejvýznamnějších akcí poválečného města se stala manifestace pro Východočeskou univerzitu, která proběhla 14. září 1945. Patnáct zvacích delegací navštívilo 98 měst českého severovýchodu, účastnilo se jí téměř tisíc lidí, v čele s řadou významných osobností.

Tisk – především Svobodné slovo – pravidelně komentoval situaci týkající se plánů zřízení „Univerzity pro severovýchodní Čechy“. Dekret prezidenta republiky o zřízení fakultní pobočky v Hradci Králové vstoupil v platnost 23. října 1945.

Dne 25. listopadu 1945 Svobodné slovo uvedlo: „*Dnešek je historickým dnem nejen pro Hradec a český severovýchod, ale i pro naše vysoké školství. Lékařská fakulta, která byla nazvána fakultou 17. listopadu, bude dnes slavnostně*

Manifestace za zřízení LF, září 1945

otevřena. Splní se tím dávný sen všech, kteří měli na mysli dobro města a celého kraje. Studenti, kteří jsou odhodláni doplnit řady československých lékařů, nemusí dostudovat jen v hlavních městech, v Praze, v Brně, v Bratislavě, ale otvírá se jim nové učiliště velkého významu kulturního a sociálního. Tím, že vysoké školství v Československu bylo decentralizováno, umožní se studium i sociálně slabším studentům z venkova, pro něž by studium v Praze bylo finančně náročným. A pak je též pražská Karlova universita přeplněna a nestačila by zvládnout nával studentstva. Hradec Králové poskytne v krátkém čase studujícím medicíny tytéž studijní možnosti, jaké jsou medikům poskytovány v ostatních univerzitních městech. Bude pamatováno na dokonale ubytování a zřízení univerzitní knihovny, moderní nemocnice v Hradci je přeměněna na nemocnici klinickou. Pro budoucnost usiluje Hradec o otevření dalších fakult a založení celé univerzity. To není obraz příliš daleké budoucnosti, protože Hradec Králové se jako sídlo lékařské fakulty zcela jistě osvědčí a podle slov prezidenta republiky, pronesených k zástupcům města, osvědčí-li se Hradec Králové při budování lékařské fakulty, dostane universitu celou.“

Slavnostní otevření pobočky Lékařské fakulty UK v Hradci Králové proběhlo v sále Střelnice dne 25. listopadu 1945 za účasti představitelů čs. vysokých škol. Zúčastnil se rektor Univerzity Karlovy v Praze prof. MUDr. Jan Bělehrádek, děkanové všech fakult UK, rektor a děkanové fakult Masarykovy univerzity v Brně, přítomni byli i zástupci dalších vysokých škol Československé republiky, předseda vlády Zdeněk Fierlinger a ministr školství a osvěty Zdeněk Nejedlý, ministerstvo obrany zastupoval divizní generál Jaroslav Kratochvíl. Slavnosti se zúčastnilo více než tisíc hostů a pobočka Lékařské fakulty UK v Hradci Králové zde byla rektorem Karlovy univerzity Janem Bělehrádkem prohlášena za otevřenou. Dne 13. prosince se zastupujícím děkanem stal prof. MUDr. František Smetánka.

Slavnostní otevření LF, 1945

Přednášky pro studenty byly zahájeny 26. listopadu 1945. Dne 15. dubna 1946 byla otevřena pobočka Univerzitní knihovny, která organizačně podléhala Národní knihovně v Praze (dnes společně zařízení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové a Fakultní nemocnice Hradec Králové). První promoce se na královéhradecké pobočce lékařské fakulty konala 15. dubna 1946.

Na závěr uvádím jako zajímavost událost z dubna 1947. Drobná zpráva tisku (Štít, tiskový orgán Československé strany lidové) informovala o výstavě lékařských přístrojů

v prostorách fakultní budovy, které Lékařské fakultě v Hradci Králové byly věnovány z USA. Byly to např.: přístroje „pro neškodné uspávání“, přístroje pro „zkoušení krve“, křesla pro zubní lékaře, přesné lékařské váhy atd. Darované přístroje měly, stejně jako americký studijní pobyt několika mladých lékařů, dokumentovat pokrok v oblasti lékařské vědy, který byl u nás za okupace zastaven.

*PhDr. Pavla Koritenská,
Muzeum vých. Čech v Hradci Králové
Fotografie (Sbírka MVČ)*

LÉKAŘSKÁ FAKULTA UK V HRADCI KRÁLOVÉ PO LISTOPADU 1989

Prof. MUDr. RNDr. MIROSLAV ČERVINKA, CSc.

děkan Lékařské fakulty UK v Hradci Králové od roku 2010 až dosud, od r. 1990 je přednostou Ústavu lékařské biologie a genetiky. Ve funkci proděkana pro vědu a výzkum působil v letech 1990–2003 a 2007–2010, v období 2003–2007 byl zvolen předsedou Akademického senátu LF UK HK. Odborně se zaměřuje na oblasti cytologie, regulace buněčné proliferace a buněčné smrti, stanovení toxicity na buňkách pěstovaných in vitro a mechanismy chemorezistence u vybraných nádorů.

Děkuji redakci Scanu za možnost ohlédnout se za svým dosavadním působením ve funkci děkana fakulty. I když jsem si dobře vědom pravdivosti přísloví, které říká: „Nechval dne před večerem.“

Do funkce děkana jsem nastoupil 31. srpna 2010, slavnostní inaugurace tehdejšího rektorem Univerzity Karlovy prof. RNDr.

Václavem Hamplem, DrSc. proběhla ve Sloupové síni Lékařské knihovny v budově Na Hradě. Moje první funkční období trvalo od 1. 9. 2010 do 31. 8. 2014. Vzhledem k tomu, že jsem v této době již odsloužil 20 let ve funkci proděkana pro vědeckou činnost, tak jsem měl relativně přesnou představu o tom, co mě v této nové funkci čeká. První krok byla nominace proděkanů.

V souladu se svým předvolebním prohlášením jsem se snažil najít rovnováhu mezi nutnými změnami ve složení kolegia děkana na jedné straně a udržením kontinuity v řízení fakulty na straně druhé. Podobný přístup jsem zaujal také v otázce změn na pozicích klíčových pracovníků děkanátu. Z předchozího kolegia děkana pokračovalo 5 členů v novém vedení (prof. V. Palička, prof. J. Malý, prof. M. Kuba, doc. R. Slezák a já). Čtyři proděkaní byli jmenováni nově (doc. A. Stoklasová, prof. R. Pudíl, doc. J. Hanuš a doc. O. Pozler). Všichni proděkaní pracovali celé první funkční období dobře a tvořili jsme dělný tým. Zcela nečekaně, uprostřed práce, v říjnu 2013 zemřel proděkan doc. MUDr. O. Pozler, CSc. Moji prosbu o převzetí resortu vyslyšel doc. Plíšek a od 1. ledna 2014 se ujal funkce proděkana pro specializační vzdělávání lékařů. I touto cestou chci všem členům kolegia děkana poděkovat za výbornou spolupráci v průběhu celého prvního funkčního období.

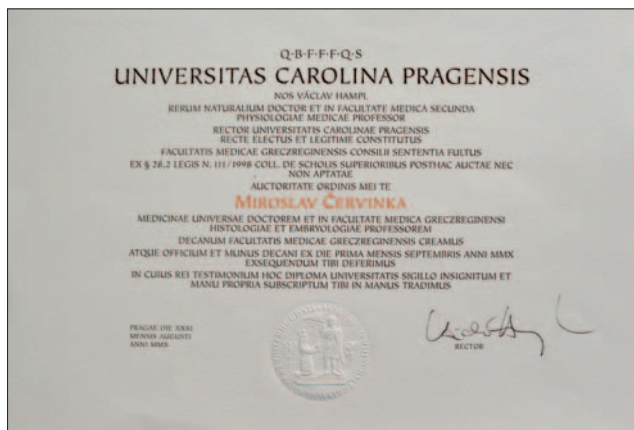
Za velmi významné považuji to, že v tomto období Fakultní nemocnice realizovala výstavbu nové moderní budovy

pro soudní lékařství. V roce 2013 se Ústav soudního lékařství mohl přestěhovat z budovy v Šimkově ulici do areálu Fakultní nemocnice, kam svým charakterem jednoznačně patří.

Zcela dominantní záležitostí po celé dosavadní funkční období byla příprava stavby kampusu Univerzity Karlovy v blízkosti Fakultní nemocnice. Po mnoha měsících velmi intenzivních diskuzí, do kterých se zapojila všechna pracoviště, byl vypracován projekt. Situace se ale velmi dramaticky změnila, neboť celá logická koncepce kampusu byla značně narušena tím, že podstatná část projektu tzv. CEBIOMED, který měl být vědeckým centrem fakulty, nezískala podporu MŠMT. Operativně ve velmi krátkém čase jsme byli nuceni projekt upravit. Požádali jsme o výstavbu společné budovy s Farmaceutickou fakultou, tento projekt dostal název MEPHARED a následně také finanční podporu. Pro nás všechny je to ale jenom první část, první krok v budování celého kampusu UK, do kterého se přesunou všechna pracoviště Lékařské i Farmaceutické fakulty.

Řídící tým projektu MEPHARED a mnoho dalších jednotlivců se zasloužilo o to, že první dva roky výstavby kampusu, tedy zahájení stavby a hrubá stavba, probíhaly bez větších problémů. Větší problémy nastaly až při dokončování stavby, zajišťování vybavení budovy nábytkem. Jedno výběrové řízení bylo jedním z neúspěšných uchazečů zpochybněno a následně jsme byli na základě rozhodnutí ÚOHS nuceni vyhlásit nové výběrové řízení. To zdrželo dokončení projektu o jeden rok, kolaudace a předání stavby se uskutečnilo až v mém druhém funkčním období.

Volby děkana do 2. funkčního období proběhly v dubnu 2014, neměl jsem protikandidáta a výsledek voleb byl zcela jednoznačný. Jmenovací dekret od rektora prof. MUDr. Tomáše Zimy, DrSc. je ze dne 29. května 2014. Dne 1. září 2014 jsem zahájil druhé funkční období, které skončí 31. srpna 2018. Předpokládal jsem, že kolegium děkana bude pracovat ve stejném složení, jako v prvním funkčním období. První změna souvisela s tím, že proděkan prof. J. Malý vyhrál senátní volby a stal se Senátorem Parlamentu České republiky. Po vzájemné dohodě jsme dospěli k rozhodnutí,

že od 1. 1. 2015 ukončí činnost jako proděkan, ale i nadále zůstal členem kolegia děkana. Novým proděkanem pro výuku všeobecného lékařství (4.–6. r.) a výuku bakalářských programů se od 1. 1. 2015 stal prof. MUDr. J. Mandák. K další personální změně došlo v dubnu 2015, kdy proděkan prof. MUDr. R. Pudil, CSc. požádal o ukončení funkce proděkana pro vědeckou činnost a doktorské studijní programy. Personální zajištění této rozsáhlé agendy je do dnešních dnů jednou z nejdůležitějších otázek, které řeším.

První rok druhého funkčního období byl poznamenán mnoha problémy spojenými s dokončením stavby MEPHARED, díky úsilí a pochopení mnoha lidí se podařilo stavbu dokončit, zkolaudovat a předat do užívání. Slavnostní otevření budovy proběhlo za účasti významných osobností a mělo velmi pozitivní ohlas. Stavba samotná i vnitřní vybavení se všem líbí. Nicméně z pohledu pracovišť, která se tam přestěhovala, z pohledu provozu budovy i z pohledu dokončování nezbytných administrativních úkonů je to záležitost, které nás i nadále velmi zaměstnává.

Přesto ale paralelně probíhají práce na přípravách dokumentace k dokončení kampusu, tedy k dostavbě celého areálu. Projekt opět připravujeme společně s FaF a již v této etapě nás to stojí mnoho úsilí i finančních prostředků. Jedná se o projekt v objemu větším než 2 miliardy korun, vyjednávání s MŠMT i s EU jsou velmi náročná.

Také budova teoretických ústavů v Šimkově ulici prodělala velmi důkladnou omlazovací kúru, proběhla tam rozsáhlá modernizace za 60 milionů Kč. Ta velmi podstatně ovlivnila Ústav histologie a embryologie, který se přesunul do nových prostor po soudním lékařství. Některé nové prostory získal i Ústav anatomie. Kromě toho vzniklo několik nových moderních učeben v prostoru před velkou posluchárnou. Rekonstrukce probíhala za provozu a vyžadovala pochopení všech, kteří v budově pracují a studují. Nakonec se podařilo akci dokončit v termínu a v plánovaných finančních objemech. Následně byly vypořádány i všechny administrativní náležitosti, které jsou u projektů financovaných z peněz EU hodně náročné. Za zvládnutí tohoto úkolu patří díky celému řešitelskému týmu.

Základní úkoly fakulty – výchova studentů, finanční záležitosti, přijímací řízení, nábor zahraničních studentů, akreditace všech studijních oborů se dařilo po celé moje dosavadní funkční období velmi dobře realizovat. Nastartoval se také velký vědecký program PRVOUK P27, s roční dotací 40 milionů Kč. Tato vědecká skupina produkuje značnou část vědeckého výkonu

fakulty. Po dobrých zkušenostech s motivačním systémem za publikační činnost jsme tento systém rozšířili na všechny pracovníky Lékařské fakulty a dokonce se podařilo tento systém jednotně implementovat i pro pracovníky Fakultní nemocnice.

V roce 2015 byly pro celou naši fakultu velmi dominantní oslavy 70. výročí založení vysokoškolského vzdělávání lékařů v Hradci Králové. Celý rok probíhalo mnoho odborných i doprovodných akcí, z těch největších lze připomenout výstavu k historii budovy teoretických ústavů, slavnostní shromáždění, pontifikální mši. Ale za nejvýznamnější považuji to, že jsme připravili dvě zásadní publikace. Jednak to je Sborník k 70. výročí Lékařské fakulty, kde jsou zahrnuty všechny faktografické údaje za celou dlouhou historii. Jistě to bude nejdůležitější zdroj údajů o studentech, pracovištích i orgánech fakulty. Další publikace se týkala spíše propagace fakulty a všech jejích 44 pracovišť pro širší veřejnost. Vzniklo speciální číslo časopisu Scientific American, které má mnoho fotografické dokumentace a grafickou úpravu, která, doufejme, zaujme širokou veřejnost. Nechali jsme připravit 6 000 výtisků této publikace a je distribuována na všechna gymnázia a vysoké školy v České republice. Myslím si, že naše fakulta velmi důstojně oslavila 70. výročí a připomněla všem svoji existenci i své úspěchy minulé i současné.

Při celkovém hodnocení uplynulých měsíců musím říci, že nemalé úsilí nás všech ve vedení fakulty vyžaduje reagování na změny, které nám připravuje nová legislativa a mnoho institucí mimo fakultu. Hodně času jsme věnovali připomínkám k nové legislativě, k návrhu novely Vysokoškolského zákona, k návrhu Zákona o Neziskových zdravotnických organizacích a k novele zákona vzdělávání zdravotnických pracovníků. Nový rektor UK prof. T. Zima aktivoval řadu oblastí a činností na rektorátě a to vyžaduje odpovídající personální zajištění i na straně fakulty.

I přes tuto legislativní nestabilitu a náročnost se nám společně daří zajistit základní funkce fakulty: přijímání nových studentů, přijímání zahraničních studentů pro studium v angličtině, kvalitní výuku, kvalitní doktorské studijní programy, habilitační a jmenovací řízení, atd. Podstatně se rozšiřují možnosti pro zahraniční stáže našich studentů a pro pobyty zahraničních studentů na našich pracovištích, ať to je v rámci spolupráce s Mayo Clinic nebo v rámci programu Erasmus.

Při sepisování tohoto ohlednutí jsem si uvědomil, kolik každodenních problémů bylo třeba řešit, a kolik se jich úspěšně vyřešilo. Je to jistě díky tomu, že na fakultě je pořád ještě dost lidí, kteří jsou pro fakultu ochotni pracovat nad rámec standardních povinností. Je to jistě také díky tomu, že naše fakulta má tradičně velmi důležitou spolupráci s Akademickým senátem fakulty. Není tomu tak na všech fakultách a já chci všem členům senátu za spolupráci poděkovat. Velmi dobrá spolupráce je také s vedením Fakultní nemocnice Hradec Králové a můj osobní dík všem, kteří se o to zasloužili.

Osobně považuji za hlavní devizu hradeckého medicínského klastru, že se po několik desetiletí daří držet kontinuitu při plánování a realizaci základních koncepčních věcí, jak ve výuce, tak ve vědě, v oblasti léčebné péče, ale i v oblasti zabezpečení logistiky všech nezbytných činností.

Všem, kteří pracují k blahu a rozkvětu Lékařské fakulty v Hradci Králové upřímně děkuji.

Výstavba v areálu Fakultní nemocnice Hradec Králové pokračuje. Na fotografii Ing. Jiřího Bobra je zachycena betonáž obvodových stěn Výukového centra LF UK.

NEMOCNICE NENÍ JEN MEDICÍNA

V pamětním spisu, vydaném při slavnostním otevření nové královéhradecké Okresní všeobecné nemocnice v listopadu roku 1928, se ředitel ústavu prim. MUDr. Bedřich Honzák vrací i k historii staré nemocnice u Orlice, otevřené v roce 1887. Píše o jejím rozkvětu, ale také o četných prostorových a technických nedostacích a jejich postupném odstraňování. V roce 1889 byla pro okresní nemocnici získána původní městská epidemická nemocnice se čtyřicetimi lůžky, v roce 1898 byl v nemocnici zřízen vodovod pro užitkovou vodu a rekonstruovány troje lázně pro nemocné, v roce 1903 byl v objektu nemocnice zřízen aseptický operační sál, zřízeny byly splachovací záchody a kanalizace. V roce 1905 byla do budovy zavedena pitná voda. Vzpomínku na postupné vylepšování podmínek pro lékařskou práci ve staré nemocnici uzavírá dr. Honzák konstatováním: „Teprve zařízením moderní sterilizace vody, nástrojů a látek obvazových stal se ústav schopným soutěže a vstoupil do řady českých venkovských nemocnic, jichž primáři plně odkaz velkých svých učitelů Maydla a Pavlíka, intenzivně pracující v ušlechtilé ctižádosti spolu závodili.“

Pokud jde o nově otevřenou nemocnici, omezuje se prim. MUDr. Bedřich Honzák v hodnocení stavební a technické stránky díla jen na stručné konstatování, že budovatelé tohoto díla „... vedeni byli a jsou ušlechtilou snahou vybudovati ústav moderní, opatřený všemi soudobými vymoženostmi technickými ...“ Dále dr. Honzák už jen popisuje organizační rozčlenění ústavu a pokud jde o bližší popis jednotlivých pavilonů, odkazuje na zprávu technickou.

SLOVA

K ZAMYŠLENÍ

„Západní nenáboženský liberál často vnímá nevědomky islám »křesťanskýma očima« a bláhově očekává, že tamní svět bude kopírovat vývoj vztahu náboženství a společnosti, který proběhl v novověku na křesťanském Západě; tento naivní eurocentrismus pak často vede k naprostému nepochopení politické i náboženské kultury muslimských zemí. Je ostatně diskutabilní, nakolik můžeme na islám vůbec aplikovat pojem »náboženství«, který osvícenci vytvořili při pohledu na novověkou podobu evropského církevního křesťanství. Z jistého hlediska můžeme islám považovat především za právní systém či za »náboženství ve tvaru práva«; v tomto ohledu se islám podobá mnohem víc judaismu než křesťanství.“

Obháječi tradiční islámské civilizace si dobře uvědomují, že její stabilita závisí na uchování určitých kulturních vzorců, zejména struktury rodiny. Odpor a pohrdání vůči Západu, s nímž se můžeme setkat, není založen na nepřátelství vůči křesťanství, nýbrž na zděšení z civilizace, která údajně zradila své vlastní kořeny – nedovedla uchovat svou náboženskou identitu a vyměnila ji za permissivní hedonismus a morální nevázanost, která může svádět mládež jejich zemí. Akhbar Ahmed vtipně poznamenal, že muslimští představitelé se neobávají Ježíše, nýbrž Madonny. To, podle čeho tito muslimové hodnotí Západ, jsou totiž především stupidní produkty filmového a televizního zábavního průmyslu a počítačových her.

Tento zjednodušený obraz »zkaženého Západu« (...) se příliš neliší od toho, jak popisovala »Západ« komunistická propaganda a jak jej zatracují křesťanští fundamentalističtí apokalyptici.“

Úryvek z pařížské přednášky Tomáše Halíka Evropské křesťanství a islám. In HALÍK, T. *Vzývání i nevzývání*. Praha: Lidové noviny, 2004, s. 294–295.

Vliv akademika Bedrny na vývoj Fakultní nemocnice Hradec Králové

LEOŠ HEGER

Při příležitosti 50. výročí úmrtí akademika Jana Bedrny re-nomovaní chirurgové rekapitulovali vývoj chirurgických oborů a dopad Bedrnovy osobnosti na odbornou prosperitu jednotlivých klinik ve FN HK. Úspěchy chirurgických pracovišť, ale zároveň i dobré postavení nemocnice jako celku, kterým se můžeme při vzpomínce na Bedrnu pochlubit, vycházejí z určitých obecných principů, které předurčují dlouhodobou úspěšnost jak profesního rozvoje, tak lidského konání obecně. Tyto principy Bedrna nepochybně reprezentoval a lze je sledovat i v oblastech, kde je dnes nemocnice v popředí dění. Patří k nim zejména potřeba vzdělávání a vnitřní motivace po profesní dokonalosti, vytváření prostoru, důvěry a tolerance pro dorůstající generaci a odvaha ke krokům do neznáma a k hledání nových řešení.

Akademik Bedrna jako někdejší primář chirurgického oddělení nemocnice byl jedním z klíčových aktérů při vzniku Lékařské fakulty v Hradci Králové v poválečném období roku 1945, protože chápal význam výuky, výzkumu a neustálého vzdělávání pro moderní medicínu. Současné postavení FN HK je jak odrazem těchto idejí, tak i výsledkem dlouhodobě pěstovaného pozitivního vztahu fakulty a nemocnice, který není v legislativním prostředí ČR jednoduchý. Odlišná pravidla pro hospodaření, personalistiku a mzdovou politiku, různé způsoby hodnocení v obou institucích při dvoj kolejně příslušnosti k ministerstvům nutí vedení obou institucí do odlišných vzorců chování a strategií a jediné jasné uvědomění, že jedna součást bez druhé nemůže prosperovat, je dlouhodobým motivem pro spolupráci. Jen tak se mohly v Hradci Králové objevit aktivity, které vedly k psaným i nepsaným dohodám ohledně proporce úvazků učitelů a lékařů, povinností všech odborných pracovníků v nemocnici zabývat se rutinní léčebnou činností i akademickými aktivitami, společnému žebříčku publikační aktivity, provázanosti odměňování, toleranci při naplňování dvojjakých pravidel výběrových řízení nebo k tvorbě společných personálních politik FN a LF u pracovníků klinik.

Zdařilou akcí, která vznikla na základě dobré spolupráce v posledních letech, byla výstavba výukového centra LF, kterou organizovala fakulta prostřednictvím rektorátu Univerzity Karlovy a státních dotačních financí, avšak na pozemku, který je sice také státní, ale spravovaný nemocnicí s dohledem ministerstva zdravotnictví. Propletence předpisů, které v některých chvílích hrozily, že se stavba vůbec nezahájí, se nakonec podařilo překonat a nový fakultní pavilon v areálu nemocnice se stal funkční i architektonickou ozdobou areálu FN HK. Je zároveň vhodným doplňkem nedávno dokončeného nového pavilonu interních oborů, který v roce 2004 definitivně ukončil tři čtvrtě století trvající rozvoj nemocnice v podobě pavilonového uspořádání a umožnil pokračovat v rozvoji areálu kompaktnější zástavbou, která směřuje k vytváření rozsáhlého funkčního monobloku pro největší chirurgické a interní obory.

Nejen posilování spolupráce fakulty a nemocnice, ale i další kroky vedení nemocnice směřovaly a směřují k úspěšnému naplňování odkazu Jana Bedrny a významných historických osobností nemocnice. V letech po sametové revoluci navázalo vedení FN HK na všechny pozitivní tendence z minulosti, ale zároveň začalo postupně vytvářet nová vnitřní pravidla, která měla zajistit prostor pro samostatnější ekonomickou a odbornou činnost klinických pracovišť. Decentralizační kroky, spojené s přenesením odpovědnosti na vedoucí funkcionáře klinik, dlouhodobá kultivace hospodářského systému a informatiky a objektivní hodnocení pracovišť postupně přinesly své ovoce ve zvýšení kvality péče i zvyšování ekonomického uvědomění zdravotníků.

Spolu s rozvojem klinických pracovišť byl dlouhodobě podporován i profesní rozvoj hospodářské a technické správy nemocnice a od vrchu začalo vytváření atmosféry proti korupčnímu a sobeckému chování, které oslabilo pozice nejedné významné nemocnice v republice v devadesátých letech 20. století. Dnes se může správa FN HK chlubit nejen řadou zdravotnických odborníků světového jména, ale i celostátně uznávaných profesionálů z oblasti nemocniční ekonomiky, logistiky, práva i dalších oblastí managementu.

V nejbližším období čeká nemocnici řada významných změn, které jsou dány překotně a chaoticky vznikající legislativou. Postupně a se zpožděním začíná přechod na novou formu postgraduálního vzdělávání lékařů. Po domluvě s lékařskou fakultou budou na vzniklých subkatedrách interních oborů zřízena funkční místa pro garanty přípravy k atestacím a nemocnice postupně ustaví celou širokou skupinu garantů pro všechny obory, které jsou v nemocnici již nyní v počtu okolo 60 akreditovány.

Vedení nemocnice čeká do konce roku 2006 úkol zvládnout přechod na nový zákoník práce, který výrazně zkomplikuje již tak náročný systém ústavních pohotovostních služeb. Jediné korektní vztahy s odborovým hnutím FN HK a Lékařským odborovým klubem snad pomohou najít řešení neřešitelného, které nová legislativa, nepodpořená dostatečným financováním provozu nemocnice, přináší. Další legislativní novum, technicky nedokonalý zákon o neziskových nemocnicích, je dosud oblastí politických střetů a o jeho úpravu se úporně bojuje. I tak zde má před sebou nemocnice řadu problémů k řešení, pokud by se měl zákon naplnit.

V posledních letech bylo podobných problémů mnoho. Nemocnice je zatím vždy zvládla, a tak, pokud vidíme akademika Bedrnu nejen jako slavného lékaře, učitele a zakladatele, ale i jako modelového reprezentanta masarykovského „nebát se a nekrást“, můžeme mít naději, že když půjdeme i dále v jeho krocích a budeme vytvářet podmínky pro dobrou úroveň všech zdravotníků, vedoucích pracovníků i řadových zaměstnanců nemocnice, bude FN HK v úspěšném vývoji pokračovat a i v budoucnu Bedrnův odkaz naplňovat.

Foto Mgr. Markéta Panoušková

Šéfredaktor Ivo Šteiner a Scan 2006–2013

Po smrti PhDr. Vladimíra Panouška, který jako šéfredaktor stál v čele časopisu patnáct let – od jeho založení až do podzimu 2005, zažehnal možný zánik Scanu prof. Ladislav Chrobák, který redaktorsky překlenul kritické období přelomu roků 2005–2006. Nechtěl však redakci převzít natrvalo, a proto jsem byl posléze ředitelem FN a děkanem LF do funkce šéfredaktora jmenován já. Mým prvním produktem bylo dvojčíslo 2–3/2006. S časovým odstupem se pokusím udělat jakousi inventuru těch „mých“ osmi let.

V nákladu 600 výtisků vyšlo 32 čísel Scanu s celkem více než 750 příspěvků. Zevní obraz časopisu se výrazně změnil od čísla 1/2007, které dostalo barvu i novou grafiku titulní strany navrženou doc. Pavlem Žáčkem. Barevnost však byla za cenu redukce ze šesti na čtyři čísla ročně.

Pokud jde o obsah, časopis pokračoval v tradici kombinace aktuálních informací z nemocnice a fakulty, zpráv ze zahraničních cest, historických prací a kulturních recenzí. Jmenujme alespoň pokračování cyklů „Historie špitálů v Čechách“

a „Země lidí objektivem Jana Smita“ či článků prof. Chrobáka z historie medicíny. Novými stálými rubrikami se postupně stalo představování jednotlivých pracovišť FN a LF, prezentace děl našich spolupracovníků, kteří se věnují výtvarnému nebo fotografickému umění (celkem se během čtyř let představilo 8 malířů

a 8 fotografů) a po další dva roky ukázky z děl malíře Pavla Matušky z Třebčovic p. Orebem. Iveta Juranová pravidelně recenzovala výstavy v galeriích Na Hradě a na Lékařské fakultě. Zde je jistě namístě vyzvednout práci kurátora obou těchto galerií PhDr. Josefa Bavora. V letech 2008–2009 jsme v osmidílném cyklu připomněli hradecké medicínské priority, například první kardiologické operace prof. Bedrny, tkáňovou ústřednu prof. Klenu, neurochirurgickou kliniku prof. Petra či prvou transplantaci ledviny

v Československu. Několik těchto článků převzala celostátní zdravotnická média. Pravidelnými rubrikami se staly i perličky „Co také zaznělo v Senátu“ doc. Karla Bartáka a „Historie medicíny ve filatelii“ pardubického RNDr. Miroslava Vostatka. Od roku 2011 se pak postupně objevilo devět kapitol z historie zdravotnictví v Hradci Králové od letos bohužel zemřelého Zdeňka Doubka. Soubor těchto článků později vyšel jako samostatná publikace.

Na stránkách Scanu se prezentovali i naši studenti, čeští i zahraniční, informacemi Asociace studentů medicíny (ASM) a mezinárodní organizace IFMSA, jakož i zprávami o studentských kulturně-společenských či sportovních akcích.

Ze široké základny přispěvatelů je třeba ještě uvést alespoň pedagožky ze škol při FN s články o akcích pro malé pacienty a PhDr. Pavlu Koritenskou z Muzea východních Čech v Hradci Králové s cyklem „Černobílé poklady z archivu muzea“.

Z významných jednorázových akcí, o kterých Scan informoval, jmenujme například výměny ve funkcích ředitele FN (prof. Roman Prymula za doc. Leoše Hegera, 2009) a děkana LF (prof. Miroslav Červinka za prof. Vladimíra Paličku, 2010) s rozhovory s každým z nich, návštěvu prezidenta Václava Klause na LF na jaře 2007, či návštěvu ministra zdravotnictví Tomáše Julínka ve FN v létě téhož roku.

Po celých osm let mi byli výbornými spolupracovníky sekretářka redakce Alena Hejnová a grafik a nakladatel Scanu Miroslav Všetěčka.

V posledním mnou redigovaném čísle 4/2013 jsem se v úvodníku rozloučil se čtenáři a mimo jiné napsal: „Je

vhodné, aby za mne přešel někdo mladší, s novými nápady, a proto jsem požádal vedení FN i LF o uvolnění z funkce.“ Na titulní straně toho čísla je obraz vyplouvající lodě, s titulem „Bonne Voyage“; šťastnou cestu jsem tehdy přál i já nastupující redakci. Když nyní sleduji Scany připravované prof. Maisnarem a I. Juranovou, mám radost, že symbolická plavba časopisu je úspěšná.

Ivo Šteiner

Jak vznikl název SCAN?

V letošním čísle Scanu 1/2015 byla otištěna první strana tehdy nového společného časopisu Fakultní nemocnice a Lékařské fakulty UK v Hradci Králové s číslem 1/1991. Jak vznikl tento název časopisu, jehož 25. ročník letos vychází?

Po jedné z Vědeckých rad děkana fakulty, která měla tehdy zvláště bohatý obsah a protáhla se do večerních hodin, mě tehdejší děkan, spectabilis Lubomír Vokrouhlický, pozval ještě do své pracovny k dořešení některých problémů spolupráce obou našich institucí. Byl jsem tehdy v r. 1991 ředitelem FN. Jedním z problémů byl také název nově zakládaného časopisu. Jeho existence a zaměření bylo již schváleno.

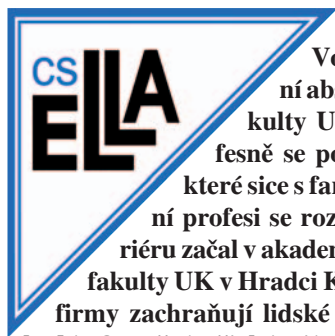
Shodli jsme se, že název by měl být výstižný, krátký a dobře zapamatovatelný. Zdálo se už, že ani sklenka dobrého ví-

na nám nepomůže. Schylovalo se již k 22. hodině, když spectabilis navrhl název SCAN – název pro časopis zcela originální, moderní, přinášející čtenáři mimo jiné i otazník, co tento časopis uvnitř skrývá. Bude poutavý, mnoho- vrstevný, zasahující nejen do problémů obou institucí, ale i do větší šíře jako umění, historie apod. Byla to výhra ducha nad všedností a obyčejností, byl to výborný název. Inu – úžasný mozek skvělého patofysiologa, není se tedy co divit! Dopili jsme víno a ve vší pohodě a spokojenosti jsme se rozešli do svých domovů.

První číslo společného časopisu LF a FN neslo jméno SCAN a dosud i po 25 letech se tak stále jmenuje.

MUDr. Ivan Drašner

Doc. RNDr. PhMr. Karel Volenec, CSc. patří mezi první absolventy Farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové. Profesně se pohybuje na pomezí oborů, které sice s farmacií souvisejí, ale původní profesi se rozhodně nevěnuje. Svoji kariéru začal v akademickém prostředí Lékařské fakulty UK v Hradci Králové. Dnes výrobky jeho firmy zachraňují lidské životy, na což je patřičně hrdý. Ocenění přicházejí v posledních letech i odjinud: Technologický podnikatel roku 2012, Česká hlava 2012 – cena Industrie, Česká inovace 2012 – absolutní vítěz Inovační hvězda, Národní šampion v soutěži The European Business Awards 2014/15 a Ruban d'Honneur in THE UKTI AWARD FOR INNOVATION. Poslední ocenění představuje titul, který získalo pro rok 2014/15 v Londýně celkem 10 nejlepších firem z 33 zemí Evropy, vybírány byly z 24 tisíc kandidátů.

• Jak vnímáte všechna ta ocenění, co pro Vás znamenají?

To první, co je třeba říct, je, že to nejsou ceny, které by se týkaly jenom mě. Je to cena kolektivu, celé firmy. Když u nás paní, která zabezpečuje sanitaci, neodvede svoji práci v pořádku, tak de facto celá firma stojí a je to hrozný malér. Někdy je funkce ředitele možná méně důležitá v té běžné agendě než třeba funkce sanitářky. My jsme se účastili v takových soutěžích nejdříve oblokem vyhýbali, protože jsme si o tom mysleli, že to je zbytečná záležitost. Nicméně mě přesvědčili kolegové, že to tak není z několika důvodů. Jednak že se během soutěže setkáte s lidmi, se kterými byste se jinak nesetkali. Také v podstatě už samotná účast, a o to více případné získání toho nejvyššího stupně, nám paradoxně pomáhá lépe shánět nové pracovníky, protože to je pro nás naprosto asi ten největší problém, sehnat kvalifikované zaměstnance. Navíc, co je hrozně důležité u těchto cen, netýkají se jedné osoby, já jsem v podstatě pouze zastřešující článek. Jak jsem říkal, je to ocenění celého kolektivu a určitě to u všech pracovníků vyvolá pocit radosti a hrdosti na firmu. To nejsou fráze, což je hrozně důležité, je to příjemná realita. No a pro mě, protože já jsem chlap a jistě ješitnost nepostrádám, je tam i jakási satisfakce, protože po 25 letech dřiny se najednou ukazuje, že to nebylo zbytečné, že to mělo smysl a že to oceňují i jiní. Když se podíváte na složení poroty, tak jsou to významní lidé z univerzity, akademické, podnikatelské sféry, z tvrdého byznysu, a když Vám společně řeknou toto ocenění – ano, ten člověk je na to vhodným kandidátem – a tím člověkem znovu rozumím firmu, tak je to milé. Ano, člověk se cítí příjemně.

• Vystudoval jste farmacií, ale té jste se pak v profesním životě poměrně vzdálil.

Bojím se, že máte pravdu. Mým takovým nesplněným snem je to, že bych si chtěl ještě zkusit práci lékárníka. Dokonce jsem zašel do lékárny ke své známé. Říkám – Ivo, já bych u tebe rád zkusil chvíli praxi – když jsme studovali a měli jsme praxi ve fakultní lékárně, tak jsme vlastně stěhovali bedny, protože lékárna se tehdy de facto vytvářela,

takže jsem se vlastně nikdy nedostal do přímého kontaktu s tím, komu se lék vydává. No a Iva říkala: „*Nezlob se, ale my bysme si tě museli hlídat, už na to nemáš kvalifikaci, a kdo ví, co si z toho ještě pamatuješ, abys nám někoho nezabil.*“ Tak to je takový jeden nesplněný sen, zkusit si ještě svoji původní profesi, protože já jsem vlastně byl stále v experimentu. Byl jsem stále někde na pomezí oborů – biofyzika, materiálové inženýrství, medicína, a to ještě v oblasti přísně specifické, teď je to gastroenterologie, která u nás v současné době představuje největší těžišť našich výrobků. Jsou to výztuže, které se dávají do struktur, které se zúží buď procesem maligním, nebo benigním. Naší světovou prioritou v této oblasti je stent, který se sám rozpadne na netoxické zbytky – na vodu, kyslíčnický uhličitý a zbytky pigmentu. Z toho máme velkou radost, že konkurenci se tento stent, i přes obrovské snahy, ještě nepodařilo zkopírovat.

• Necítil jste potřebu doplnit si medicínské vzdělání? Napadlo Vás to někdy?

Napadlo. Bydlel jsem nějakou dobu na pokoji s prof. Sobotkou, a když jsem mu to řekl, tak mi pravil, že jsem praštěnej. Asi měl pravdu, ale viděl jsem pak u některých kolegů – doc. Kašky, MUDr. Viždi, jak to perfektně zvládli, ačkoliv měli předtím jiný typ vzdělání. Já sám jsem si položil otázku, jestli bych byl schopen medicínu skutečně dělat tak, jak jí dělají lékaři. Odpověděl jsem si, že asi ne. Já bych asi nezvládal psychologicky to utrpení pacientů, i to nasazení. Navíc mám problémy s časovým posunem a nedovedu si představit ani noční službu, protože bych byl potom další dva dny naprosto nepoužitelný. Ale hlavně si myslím, že bych nemohl dělat to, co mě nejvíc baví. A to je převod myšlenky až do úplného výsledku, do realizace. To znamená od napadu to dotáhnout až po výrobek. Nevím, jestli bych takové možnosti měl jako lékař.

• Nicméně Váš profesní životopis zahrnuje i Lékařskou fakultu v Hradci Králové, jak na ni vzpomínáte?

Pamatuji si na ni samozřejmě strašně dobře, protože jsem strávil vlastně čtvrt svého života na Lékařské fakultě. V době mých studií se totiž Farmaceutická fakulta teprve stavěla, takže jsme měli výuku na LF. Učilo se například i v protiatomovém krytu, také nás učili někteří tamní profesori a docenti – prof. Hais, doc. Vejbor, těch jmen je spousta, profesor Půža a jeho pes Clifton, který seděl při zkoušce

na gauči, to jsou nezapomenutelné zážitky. A potom, už jako asistent biofyziky a vedoucí Ústavu experimentální a klinické radiobiologie, si pamatuji jednu hrozně důležitou věc, že jsem se nikdy nesetkal, a to biofyzika není nijak oblíbený předmět zvláště pro posluchačky, s tlakem na to, aby se někde udělala výjimka, snížila hladina, a to jak před rokem 1989, tak i po něm. To já strašně oceňuji, že hladina náročnosti tady byla nastavena celkem vysoko. Takže kdyby si někdo z mé rodiny chtěl vybírat medicínu, tak bych rozhodně doporučil Lékařskou fakultu v Hradci Králové.

• **Jaké vlastně byly důvody, že jste opustil akademickou půdu?**

Já jsem jako vedoucí Ústavu pro radiobiologii měl všechny pracovníky na paragrafu věda a výzkum. Po roce 1989 se všechny úkoly de facto zrušily – my jsme pracovali hodně na vojenských výzkumných úkolech, a ty byly zrušeny jako první. Pak se rušily úkoly, které financovala AV, takže najednou se ukázalo, že vlastně není program. Psal jsem tenkrát různým firmám, že nabízíme kapacitu vivária, výzkumné přístupy atd. To jsem ještě netušil, jak jsem naivní, protože jsem ještě nevěděl nic o systému jakosti. Přišly samozřejmě takové diplomatické odpovědi s otázkami, které mně byly divné, protože se v nich hovořilo o systému jakosti ISO, o akreditaci laboratoře, o tom jsme samozřejmě nic netušili. Na druhou stranu jsme už tehdy dodávali speciální termočlánky do Amsterdamu a postupně i do dalších center, podle nichž se potom měnil výkon generátoru při ozařování pacientek třeba s nádorem prsu. Tyto speciální snímače jsme prodávali přes podnik zahraničního obchodu, přes rektorát, takže jsme vlastně měli vedlejší hospodářskou činnost. Pak přišel pokyn, že fakulta je od toho, aby se učilo a ne aby fakulta provozovala vedlejší podnikatelskou činnost. Jenže já jsem se toho nechtěl vzdát. Navíc jsem dostal neuvěřitelně zajímavou nabídku od americké firmy Schering-Plough být při zavedení nové léčby, tak jsem nastoupil v Praze a bylo to 2,5 roku neuvěřitelně strašně důležitých zkušeností. Tam jsem teprve pochopil, co to znamená pohybovat se v tvrdém prostředí soukromé firmy a pochopil jsem i řadu chyb, které jsem dělal – od patentů až po systém jakosti. Takže jsem viděl, že to jde, a souběžně jsem pokračoval ve výrobě termočlánků jako fyzická osoba.

• **Nyní se ale aplikovaný výzkum stává opět žhavým tématem, vy sám jste jedním z členů Rady pro komercializaci výsledků výzkumu na Univerzitě Karlově.**

Je pravda, že v současné době je velká výzva být členem tohoto poradního orgánu rektora univerzity a také Komise pro využití výstupů v aplikační a průmyslové sféře při Fyzikálním ústavu AV ČR. Rada na UK posuzuje to, které projekty půjdou či nepůjdou dále, ale má to dvě stránky – je to totiž také odpovědnost za to, aby námi vybraný projekt pak dopadl. Protože když nedopadne, tak je to pádný argument pro ty, kteří při výběru neuspějí. Řeknou, co tam bylo za členy komise, kteří projekty vybírají? Takže já si moc přeji, aby vybrané projekty neskončily nakonec někde v archivu. A budu dělat všechno pro to, abych těm autorům po 25 letech praxe v tvrdém světě byznysu pomohl k tomu, aby se vyvarovali zbytečných chyb. Právě v současné době je velice důležité, že autoři mohou už při tvorbě projektů využít konzultace s těmi, kdo rozhodují o úspěšnosti těchto projektů. A to není trh, ale to jsou právě notifikující osoby a ty už teď nabízejí, že přijedou na fakultu – např. EZÚ – Elektrotechnický

zkušební ústav nabízí, že přijedou na fakultu a vysvětlí ty zásady, kterými by se řešitelé měli řídit už na úrovni projektu tak, aby jejich výsledky mohly firmy převzít. Tedy aby výsledek jejich bádání mohl být komercializován, aby vůbec měl tu šanci být komercializován. To je úplná novinka, dřív tyto instituce byly úplně zabarikádovány. Ale z nejakých důvodů, buď personální změny, nebo protože bojují i o svoje místo na slunci, tak se otvírají. Možná je to i proto, že sami potřebují pomoc, možná zrovna např. lékařských fakult při klinickém posuzování účinnosti nebo vhodnosti některých zdravotnických prostředků.

• **Jak Vy sám vnímáte a vidíte budoucnost české vědy?**

Má nesmírně perfektní budoucnost, jestliže se podaří udržet její kreativitu a nepromarnit ji. Pokud se totiž něčím tento národ vyznačuje, pak je to schopnost si pomoci i v situacích, které příručka neuvádí. Právě tuto kreativitu promarnit a promrhát by bylo velká škoda. Je tady několik prvenství jenom v oboru, ve kterém se pohybuji – první implantace biodegradabilního stentu u Crohnovy nemoci byla provedena zde ve Fakultní nemocnici, na pracovišti prof. Bureše. První degradabilní stent v dýchacích cestách na světě byl zaveden v Praze v Motole, první stent do trachey byl zaveden v Thomayerově nemocnici, první jícnový degradabilní stent byl zaveden v nemocnici na Slovensku. Danišův stent, který zastavuje krvácení z jícnových varixů, zavedl Janko Daniš v Linci – podle jména jistě „původní Rakušák“ – byl to rodilý Slovák, vystudoval na Slovensku, ale pracoval v Linci. Jeho metoda už je v učebnicích všude na světě. Rozhodně bychom neměli zůstat jenom někde v koutku. Tohle jsou konkrétní věci, konkrétní jména, výsledky a konkrétní světové priority, které jsou dokladovatelné a o kterých už ve světě

nikdo nepochybuje. Je to paradox, že často jména českých odborníků jsou více známa v zahraničí než v ČR, ale to je standardní folklór.

• **Jak často jste v kontaktu přímo s pacientem, kterému Váš stent pomáhá?**

To je u nás záležitost povinná. U nás se všichni pracovníci musí dostat na operační sál, protože to je nejlepší způsob, jak je přesvědčit o tom, aby svoji práci dělali tak, jak ji dělat mají. Musejí si uvědomit, že všechno musí být perfektní, už se nedá něco dodělat. Když máte auto, můžete zajet do servisu a pak se zase vrátit, ale u těch implantátů je to trochu složitější. Další věc je, že všichni moji lidé mají speciální proškolení, protože pracujeme s ostrými daty pacientů, děláme hodně výrobků přímo na míru pro konkrétního pacienta, takže musíme samozřejmě cítit stejné zásady jako kterýkoliv jiný zdravotnický personál z hlediska dat, informací atd. K operacím určitá skupina jezdit musí, protože bez zpětné vazby firma zahyne. Dokonce je nám to předepsáno a je to tak správné, provádí se tzv. PMS (Post-Marketing Surveillance). My musíme doložit notifikující osobě, že máme zpětnou vazbu od zákazníků. Když nedoložíme, kolik máme stížností, jak jsme je vyřešili, jaké máme problémy, tak je to jeden z důvodů, a bude čím dál důležitější, aby byla firma uzavřena. No a pak se stávají taky takové případy, že mi ve tři ráno zazvoní telefon. Já samozřejmě rozespalý říkám: „Ježiš, co se děje?“ Protože volali z jisté nemocnice ze Slovenska a ozvalo se: „Pán doktor, máme tunaj strašný malér,“ a v tom okamžiku mě polil pot. Už jsem si to promítnul, selhal výrobek, objevila se závada nebo problém. Ale problém byl v úplně něčem jiném. Ten pacient, který dostal jícnový stent, se konečně po mnoha měsících najedl a měl takovou radost, že vykoupil celou kantýnu a opil všechny spolupacienty, ale i ošetřující personál. Najednou neměl, kdo mít službu, tak musel přijet ředitel nemocnice. Takže ten průšvih byla radost pacienta z toho, že mohl zase volně polykat. Já jsem z toho měl hroznou radost.

• **Je Vaším cílem také americký trh?**

Americký trh je pro nás naprosto nedostupný. Mysleli jsme si naivně, že Mayo Clinic v Brně by nám třeba umožnila provést studii, což je omyl. Musíte mít studie na 3 nezávislých amerických centrech, počet pacientů je značný a jenom vstupní investice na registraci pro USA představuje tak obrovskou sumu, že jsme se rozhodli jít jinou cestou. Spolupracujeme s firmou COOK a na americký trh půjdeme společně. Je to jediná možnost. Jinak by to totiž znamenalo vzít si další půjčky a odcházet do důchodu se slušným dluhem a nemluví ani o 80 milionové investici do případné nové budovy.

• **Vy chcete odcházet do důchodu?**

No do takového pracovního důchodu. Řekl bych, že bych chtěl dělat spíše ve vývoji a přenechat takovou tu běžnou agendu někomu mladšímu, nějakému nástupci. Sám bych se věnoval tomu, co mě víc baví. Možná i to málo koníčků, co mám, tak i k těm bych se mohl se vrátit.

• **K jakým?**

Mě strašně baví práce se dřevem. Mám strašně rád vůni dřeva, a když jsem v lese, tak jsem jak ryba ve vodě, i s motorovou pilou. Když je potřeba něco postavit ze dřeva, to mě hrozně baví. Na druhou stranu i pilotuju letadlo, ale to lítám služebně, abych ušetřil čas. Určitě si dovedu představit nějaké setkání s přáteli z cizích zemí, protože díky své práci jsem procestoval celý svět a mám všude známé. Už delší dobu se ptají, kdy se objevím. Mám hodně kamarádů, ale nemám čas je navštívit.

• **Existuje tedy ještě nějaký sen, který máte?**

Určitě, chtěl bych být tím lékárníkem, alespoň na chvíli, abych to zkusil. Jednou, až se firmě bude dařit, bych se chtěl dostat k malinkému letadélku, které bude létat „nad počasím“. Tedy bude létat i večer a bez ohledu na námrazu. Přednost ale mají samozřejmě 2 věci – je to zavedení a udržení systému kvality podle FDA a výstavba nové budovy. A v neposlední řadě, aby moji pracovníci, kteří se dostanou do této skupiny, byli placeni tak, jako v zemích na západ od nás. To je takový můj obrovský sen nebo předsevzetí a já si myslím, že se to povede. No a potom už myslím mám úplně právo odejít více k těm mým koníčkům. I když znovu říkám, že není pravda, že to, co dělám, bych nechtěl dělat. Nicméně je jasné, že nikdo z rodiny nechce firmu přebrat, tedy nezbyvá mě nic jiného, než nechat do ní vstoupit jinou, nejlépe českou firmu. Ta by zajistila pokračování a vložila by i finanční prostředky, které pro realizaci nových požadavků na registraci implantátů představují pro nás astronomické částky a na které nyní nedosáhneme. S tím souvisí i „nákup“ specialistů, kteří jsou pro budoucí rozšiřování činnosti, zvláště u zamýšlené kombinace zdravotnického prostředku s léčivý, nezbytní, a to nemluví o zabezpečení vlastní obchodní sítě. Zde působil jen přes distributory, a tak jsou ceny našich výrobků často neúměrně navyšovány. Dostal jsem i nabídky firmu prodat bez vize pokračování, má v současné době tržní hodnotu okolo čtvrt miliardy, což by jistě uhradilo pobyt někde na pláži. Ale jestli vím, že něco neudělám, tak to je právě toto. Protože sny, nápady a smysl něčeho, co si vypiplate, se přece neopouští. Nedovedu si představit, že by mě to uspokojilo. Někdy říkám, že není důležitý cíl, ale je důležitá cesta k němu. A strašně důležité je obklopovat se lidmi, kteří jsou chytřejší než vy. Sdílet s nimi tyto věci. Tohle je myšlenka prof. Steinharta, tu jsem si s sebou odnesl a jsem za ni vděčný. Snažím se ji používat v práci.

-ju-

Doc. RNDr. PhMr. Karel Volenec, CSc.

* 8. června 1952 v Žichovicích, maturoval na Střední všeobecné vzdělávací škole v Sušici.

V roce 1975 promoval na Farmaceutické fakultě UK, během studií pracoval jako pomocná vědecká síla na katedře fyziologie, později na katedře farmakologie a potom asistent farmaceutické technologie.

Od r. 1976 byl zaměstnán na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové na Radiobiologickém oddělení pod vedením prof. MUDr. Ivana Vodičky, věnoval se radiobiologickému výzkumu a biofyzice. Zároveň v letech 1986–1992 působil jako odborný asistent na zdejší Katedře lékařské biofyziky.

V roce 1992 akademickou půdu opustil, v letech 1992–1994 pracoval pro farmaceutickou společnost Schering-Plough/U.S.A., od roku 1994 buduje vlastní výrobní společnost Dr. Karel Volenec – ELLA-CS.

Titul kandidáta biologických věd v oboru biofyzika získal v roce 1981 a habilitační práci v oboru radiobiologie obhájil v roce 1999.

Výroční sjezd České oftalmologické společnosti v Hradci Králové – jubilat prof. Rozsival

V září tohoto roku uspořádala Česká oftalmologická společnost ČLS JEP a Oční klinika LF UK a FN Hradec Králové pod vedením prof. Rozsivala XXIII. výroční sjezd České oftalmologické společnosti ČLS JEP, který se konal při příležitosti 70. výročí zahájení výuky medicíny v Hradci Králové. Byla prezentována celá řada sdělení formou přednášek nebo posterů, týkajících se nových poznatků v oboru oftalmologie. Další důležitou součástí sjezdu bylo uskutečnění několika specializovaných kurzů. Zvláště vysoký zájem byl o video-festival, ve kterém prezentovali lékaři Oční kliniky špičkové diagnostické a léčebné metody používané na Oční klinice FN HK formou videa. V rámci sjezdu se uskutečnilo důležité setkání odborníků v oblasti oftalmologie, která se zabývá onemocněním a léčbou věkem podmíněné makulární degenerace. Sjezdu se účastnilo 742 lékařů, 263 sester, 148 zástupců firem a bylo přítomno 31 firem. Odborná náplň této konference byla účastníky hodnocena jako velmi přínosná. Organizační zabezpečení celé akce v prostorách Kongresového centra Aldis bylo na vysoké profesionální úrovni.

Koncem září současně oslavil 65 let prezident kongresu prof. MUDr. Pavel Rozsival, CSc., FEBO, který se narodil 27. září 1950 v Chebu, s výročím bylo spojeno i pořádání kongresu v Hradci Králové. Prof. Rozsival vystudoval LF UK v Hradci Králové. Promoci složil v roce 1974. V roce 1979 získal titul kandidáta věd a v roce 1991 obhájil habilitační práci na téma *Experimentální a klinický výzkum glaukomu*. V roce 1996 byl jmenován profesorem. Od roku 1984 působil na pozici primáře Očního oddělení Nemocnice Teplice a poté od roku 1986 v pozici primáře a následně přednosty Oční kliniky Krajské nemocnice v Ústí nad Labem. Přednostou Oční kliniky LF UK a FN Hradec Králové byl od roku 1993.

Profesor Rozsival je členem výboru a čestným členem České oftalmologické společnosti ČLS JEP, členem v České glaukomové společnosti, České společnosti refrakční a kataraktové chirurgie a podílí se také na činnosti mnoha odborných společností v zahraničí. Je českým zástupcem v Board of

Directors Societas Ophthalmologica Europea, v Unii evropských specialistů v medicíně (jako viceprezident UEMS) a European Board of Ophthalmology. Prof. MUDr. Pavel Rozsival, CSc., FEBO získal mnohá mezinárodní ocenění – například „Outstanding People“ 20. století za mimořádný přínos pokrokům v medicíně nebo „American Order of Excellence“ za přínos oftalmologii. V roce 2010 obdržel Cenu prof. Vanýska, nejvyšší vyznamenání České společnosti refrakční a kataraktové chirurgie. Získal stříbrnou medaili LF UK HK a čestnou medaili ČLS JEP.

Prof. Rozsival se za svého působení v pozici přednosty zasloužil o významný rozvoj Oční klini-

ky Fakultní nemocnice v Hradci Králové. Za jeho působení došlo k rozsáhlé modernizaci celé kliniky včetně vybavení operačních sálů. Na Oční klinice se nyní provádí celá řada diagnostických a léčebných zákroků na přístrojích špičkové technologie. Ročně je zde vyšetřeno kolem 40 tisíc pacientů a operováno přes 5 tisíc lidí. Součástí jsou specializované poradny pro dospělé i děti, rozsáhlé vitreoretinální centrum a centrum refrakční chirurgie. V poslední době je největší novinkou robotizovaná operace katarakty pomocí femtosekundového laseru, což je jeden z perspektivních směrů dovolujících dosáhnout mimořádné přesnosti výkonu, která je mimo možnosti člověka. Excimerový laser používaný na Oční klinice FN HK k odstranění dioptrií získal několik ocenění jako špičkový inovativní výrobek v Německu i v dalších zemích světa.

Prof. Rozsival provedl za dobu svého působení v oboru více jak 45 000 nitroočních operací, převážně operací šedého zákalu a více jak 7 500 refrakčních operací. V současné době pomáhá koordinovat výzkum zaměřený zejména na léčbu věkem podmíněné makulární degenerace, zeleného zákalu, náhrady zkalené rohovky umělými implantáty, zakalení pouzdra čočky po operaci katarakty a výzkum zaměřený na využití různých implantátů. K 1. lednu 2014 přednesl prof. P. Rozsival 895 přednášek (165 v zahraničí), sám publikoval (či se na nich podílel) 505 prací (95 v zahraničí) a 17 knih o oftalmologii. Největším souborem publikací je série knih *Trendy v oftalmologii*. Vychází prakticky každý rok a jsou publikovány také v zahraničí. S pomocí kolegů z celé republiky se v ní profesor Rozsival snaží zveřejňovat novinky v oftalmologii, a to v širším rozsahu, než je zvykem v běžných člancích, a rychleji, než vycházejí nejnovější trendy v učebnicích. Ve spolupráci se všemi očními klinikami v našem státě vydal celostátní učebnici oftalmologie pro studenty lékařských fakult.

Do dalšího pracovního i osobního života mu přejeme hlavně pevně zdraví!
Prof. MUDr. N. Jirásková, Ph.D.

Problematika krční páteře – multioborové sympozium

V termínu 10.–11. září 2014 proběhl ve Spa Resortu Tree of Life v Lázních Bělohrad druhý ročník Multioborového sympozia na téma *Problematika krční páteře*, které uspořádala Neurochirurgická klinika LF UK a FN Hradec Králové ve spolupráci s agenturou Medical & Pharma Promotion.

Cervikobrachiální, cervikocervikální syndromy a izolovaná cervikalgie představují velmi bohatou, složitou a zároveň zajímavou medicínskou a psychosociální problematiku. V drtivé většině případů se jedná o degenerativní etiologii těchto obtíží, ovšem podrobná diferenciální diagnostika je velmi důležitá k vyloučení infekční, nádorové, revmatické a jiné méně časté patologie, což jsme se pokusili dobře znázornit v mnoha prezentacích.

Sešlo se kolem 110 účastníků z celé České republiky, především z regionu Východních Čech. Největší zájem o sympozium byl z odborného prostředí fyzioterapie a rehabilitace. Věřím, že všichni, kdo se zúčastnili, získali mnoho nových teoretických znalostí a jejich profesní zkušenosti budou rozšířeny částečně i o naše chirurgické.

Velké díky patří týmu profesora Viktora Chroboka z kliniky otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku za jejich prezentace moderních možností léčby parézy hlasivek a dysfágie, což jsou poměrně časté poruchy po operacích krční páteře. Informovali nás i o novém směru vzdělávání zdra-

voznického personálu, klinických logopedů a fyzioterapeutů v této problematice, které dosud nebyla věnována dostatečná pozornost. Mezi nejaktivnější diskutující již tradičně patřili primář Pavel Ryška z Radiologické kliniky FN HK, primář Václav Málek z Neurochirurgické kliniky FN HK, paní dok-

torka Alena Šnoplová (školitelka myoskeletální medicíny) a emeritní primář ostravské neurochirurgie Tomáš Paleček. Kolega Petr Mílek z Psychiatrické kliniky velmi zajímavým kasuistickým příspěvkem krásně odborně znázornil, že primární příčinou degenerativního postižení páteře může být systematická duševní zátěž jedince, kterou si hromadí a nese na zádech již od dětství, takže celá problematika je především biopsychosociální.

Odborný program byl velmi intenzivní a zajímavý, celkové hodnocení akce účastníky bylo velmi pozitivní. Tradice multioborových vzdělávacích akcí se nám jeví jako skvělý způsob zlepšování mezioborové spolupráce, navazování nových profesních kontaktů, edukace o moderních diagnostických a léčebných trendech, možnost získávání zpětné vazby o výsledcích léčby, potažmo zajištění a zlepšování komplexní péče o pacienty. Z těchto důvodů bychom rádi v založené tradici pokračovali a již teď se těšíme na příští ročník.

*MUDr. Roman Kostyšyn
Neurochirurgická klinika LF UK a FN HK*

XXI. královéhradecké ošetřovatelské dny

Již tradičně začátkem září pořádá Česká asociace sester – Region Hradec Králové ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Hradec Králové, Lékařskou fakultou UK v Hradci Králové a Nadací pro rozvoj v oblasti umělé výživy, metabolismu a gerontologie královéhradecké ošetřovatelské dny. Ty letošní v pořadí již XXI. byly mezinárodní a proběhly ve dnech 10.–11. září v prostorách Univerzity Hradec Králové. V rámci této akce se nám podařilo navázat kontakt s Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu a věříme, že spolupráce bude pokračovat i do budoucna.

Hlavními tématy kongresu byly: komplexní péče o onkologického pacienta, péče o pacienta s bolestí, péče o rány, ošetřovatelská péče v klinických oborech a vzdělávání nelékařských pracovníků.

Na kongres mimo jiné přijaly pozvání paní Mgr. Alice Strnadová, MBA, ředitelka odboru Ošetřovatelství a nelékařských povolání MZ ČR a hlavní sestra ČR a prezidentka České asociace sester paní PhDr. Martina Šochmanová, MBA. Obě

se ve svých vystoupeních věnovaly problematice vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků včetně jejich současného postavení v rámci systému péče. Vzhledem k aktuálnosti témat proběhla po sděleních živá diskuze, a to zejména nad problematikou vzdělávání a kompetencemi všeobecných sester a zdravotnických asistentů s dopady do praxe. Z diskuze byla patrná jednoznačná podpora vzdělávání všeobecných sester na vyšších a vysokých školách nejen z důvodu náročnosti poskytované ošetřovatelské péče, která je spolu s rozvojem medicínských postupů stále intenzivnější, ale i z důvodu uznávání sesterského povolání v rámci Evropské unie. Další podněty z praxe směřovaly k úpravě kompetencí zdravotnického asistenta a jeho zařazení do ošetřovatelského týmu vedle sestry, nikoliv na místo všeobecné sestry. Hlasy z auditoria zazněly také na podporu vzájemné profesní hrdosti a soudržnosti.

Po oba dny zaznělo celkem 57 zajímavých přednášek, z toho dvě přednášky od polských kolegů z Wrocławiu. Vystaveno bylo 7 posterů. Pořadatelé kongresu za každý den

odměnili nejlepší příspěvek, a to na základě výsledků získaných z hlasovacích lístků od jednotlivých účastníků. První den byl vybrán k ocenění příspěvek *Dvě ruce spojené v lásce pro druhého*, který přednesla Jana Sieberová z Domácího hospice Duha, o.p.s. Hořice. Druhý kongresový den nejvíce zaujal příspěvek mgr. Lucie Jarešové *Sir Archibald McIndoe – průkopník plastické chirurgie u pilotů za II. světové války*.

Na kongresu bylo zaregistrováno celkem 301 posluchačů a 67 studentů SZŠ a VOŠ Hradec Králové. Hlavními partnery byly firmy B. Braun Medical s.r.o., Hospimed, spol. s r.o., Soral & Hanzlik s.r.o. a Systagenix. Akce byla podpořena do-

provodnou výstavou 22 firem a mediálním partnerem Mladá Fronta. Organizačního zajištění se opět ujala firma HANZO Production, spol. s.r.o. Všem patří naše velké poděkování.

Zároveň bychom chtěly touto cestou poděkovat všem, kteří se podíleli na velice kvalitním, odborně a na vysoké úrovni připraveném kongresu, všem přednášejícím za jejich pečlivě zpracované přednášky a doufáme, že se i na příštích XXII. královéhradeckých ošetrovatelských dnech sejdem v hojném počtu.

Těšíme se na setkání s Vámi ve dnech 8.–9. září 2016.

Mgr. Dana Vaňková
Mgr. Ivana Dvořáčková, Ph.D.

Po transplantaci na Sněžku!

V červenci to byly dva roky, co jsem sotva chodila po transplantaci kostní dřeně po chodbách hradecké nemocnice a můj bratranec mě motivoval větou: „Za rok spolu půjdeme na Sněžku!“

Tak touhle větou začínala pozvánka na již II. výstup na Sněžku pořádaný Nadací pro transplantaci kostní dřeně. Tradici nastartovala nezdolná vůle pacientky Jitky Košíňové, která prodělala na IV. interní hematologické klinice náročnou léčbu. Již vloni s mnoha dalšími pacienty a podporou jejich rodin, přátel a zaměstnanců Fakultní nemocnice Hradec Králové, včetně zástupců tisku a televize, Sněžku vyšlápli. Letos se výstupu zúčastnilo kolem 300 účastníků.

Celou akci moderoval Jiří Chum a podpořili ji svou účastí i herec Václav Kopta a bývalý reprezentant v hokeji Milan Nový. Výtěžek celé akce, který byl kolem padesát tisíc korun, putoval na Nadaci pro transplantaci kostní dřeně.

Ovšem hlavním důvodem téhle krásné tradice je a bude, že všichni dokázali nejen sami sobě, ale i ostatním, že když člověk bojuje, tak se vše dá zvládnout snadněji.

Mirka Židová
Jitka Košíňová
Doc. MUDr. Pavel Žák, Ph.D.

XIX. Szamův den

Letošní, již XIX. Szamův den, se uskutečnil ve Výukovém centru LF v areálu FN v Hradci Králové v pátek 6. listopadu 2015 v rámci série odborných akcí věnovaných letošnímu 70. výročí královéhradecké lékařské fakulty. Pozvání k účasti na konferenci využili i mnozí bývalí pracovníci kliniky, kteří se tak přišli po čase podívat na dřívější spolupracovníky i na svoje nástupce. V úvodním bloku přednášek vystoupili dlouholetí pracovníci Stomatologické kliniky LF UK a FN v Hradci Králové, kteří s ní doslova spojili svoje profesní osudy – V. Hubková a J. Bittner, bývalá přednostka a bývalý přednosta kliniky, dále I. Dřížhal a Z. Jirousek, velké osobnosti české parodontologie a maxilofaciální chirurgie. Druhým tématem konference byly pracovně bezpečnostní a pracovně právní vztahy. S přednáškami na tato témata vystoupili S. Malý, ředitel Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v. v. i., Praha, který je i současným předsedou České ergonomické společnosti; a J. Slavík, právní poradce České stomatologické komory. Oba řečníci posluchačům *de facto* sdělili, byť každý ze svého

úhlu pohledu, že povolání zubního lékaře je poměrně rizikové nejen po stránce medicínské, ale i po stránce pracovně bezpečnostní a pracovně právní. Poslední přednáškový blok tvořila kazuistická sdělení mladých lékařů ze Stomatologické kliniky. Týkala se styčných ploch stomatologie a jiných medicínských oborů, stále aktuálního a dosti často správně nezvládnutého endodontického ošetření, vybraných problémů z oblasti maxilofaciální chirurgie a orální medicíny, i méně obvyklých, kombinovaných ošetrovacích postupů, uplatňujících se stále častěji v segmentované moderní klinické stomatologii – implantologii, ortodontii, protetice.

Program konference, která je již minulostí, poskytl zajímavou a nenásilnou konfrontaci odcházející a přicházející generace královéhradeckých klinických stomatologů, jejich možností, postojů, zkušeností. Doufáme, že i jubilejní, XX. ročník Szamova dne, který se bude konat v příštím roce, splní očekávání jeho pořadatelů i návštěvníků.

doc. MUDr. R. Slezák, CSc.

Představujeme úspěchy mladých vědců:

Významné ocenění vědecké práce

MUDr. Darina Kohoutová, Ph.D. z II. interní gastroenterologické kliniky LF UK a FN získala dvě prestižní ocenění za svoji vědeckou práci. Obdržela Kasafírkovu cenu za rok 2014 (za nejlepší českou původní vědeckou publikaci v oblasti digestivní endoskopie) za práci Kohoutová et al. *Escherichia coli* strains of phylogenetic group B2 and D and bacteriocin production are associated with advanced colorectal neoplasia. BMC Infectious Diseases 2014; 14: 733. Cena jí byla předána 12. 11. 2015 na 33. česko-slovenském gastroenterologickém kongresu v Praze. Dr. Kohoutová se svými spoluautory také za tuto práci získala třetí místo v prestižní mezinárodní soutěži Dr. Bares Award. Do mezinárodního kola této soutěže postoupilo celkem 21 původních vědeckých prací ze 17 zemí, které posuzovala sedmičlenná mezinárodní komise expertů.

Dr. Kohoutová se problematice mikrobiomu u idiopatických střevních zánětů a kolorektálních neoplázií soustavně

věnuje od roku 2008. Byla tématem její disertační práce, dr. Kohoutová je hlavní řešitelkou grantu IGA, hlavní autorkou monografie a dalších 5 publikací na toto téma a výsledky své práce prezentovala na evropských (UEGW) a amerických (DDW) gastroenterologických kongresech. Ve svém výzkumu spolupracuje s dalšími kolegy z II. interní kliniky, z Ústavu klinické mikrobiologie a Ústavu klinické imunologie a alergologie naší LF UK a FN, z Ústavu biologie Lékařské fakulty MU v Brně, z Přírodovědecké fakulty UHK a z Fakulty vojenského zdravotnictví UO v Hradci Králové. Dr. Kohoutová byla na dlouhodobé stáži na University College London (2013–2014) a od října 2015 na Imperial College London (v Hammersmith Hospital).

Výzkum mikrobiomu gastrointestinálního traktu je v současné době celosvětově jedním z nosných výzkumných programů. Střevní mikrobiota nepochybně hrají významnou roli v etiopatogeneze jak idiopatických střevních zánětů, tak i kolorektálních neoplázií. Současný výzkum dr. Kohoutové je originální z několika hledisek. Metodika je kompletně inovována: k analýzám jsou odebírány vzorky střevní sliznice v průběhu koloskopie (slizniční mikrobiom tlustého střeva se liší od intraluminálního bakteriálního složení stolice). V současnosti dostupné PCR metody s použitím speciálních primerů umožňují stanovit odlišnou míru virulence izolovaných bakterií a přesně určit bakteriocinogenii. Paralelně jsou vyšetřovány specifické protilátky (proti glykoproteinu 2 a proti proteinu C zevní membrány *Escherichia coli*). Současný výzkum dr. Kohoutové je dále zaměřen na rozdíly v apoptóze sliznice tlustého střeva u pacientů s kolorektální neoplázií v korelaci s mikrobiomem tlustého střeva. Takovýto typ výzkumu může mít brzy své praktické výstupy, identifikování specifického vzorce mikrobiomu osob se zvýšeným rizikem pro určité onemocnění bude východiskem pro personalizovaný přístup v blízké budoucnosti.

Kasafírkovu cenu dr. Kohoutové předal prim. MUDr. O. Urban, Ph.D., předseda Endoskopické sekce České gastroenterologické společnosti ČLS JEP.

J. Bureš, foto: S. Rejchrt

II. interní gastroenterologická klinika LF UK a FN

Jiří ENDRYS – devadesát let

Když jsem před deseti lety u příležitosti osmdesátých narozenin prohlásil, že je pro všechny spolupracovníky, kolegy a přátele, kteří potkávají stále svěžího a aktivního Jiřího Endryse, neuvěřitelné, že dovršil své osmdesáté narozeniny, platí toto prohlášení ještě více, pakliže konstatujeme, že doc. Jiří Endrys, CSc., v tomto roce dovršil devadesát let.

Jiří výrazně ovlivnil několik generací invazivních kardiologů v Československu, ale i v zahraničí. I když v současné době katetizační laboratoř navštěvuje o něco méně často než v minulosti, přesto stále svojí fyzickou a psychickou kondicí, pracovní činností a stále novými nápady překvapuje a často zahanbuje své podstatně mladší kolegy. Stále je nejpravidelnějším a aktivním účastníkem všech odborných akcí pořádaných naší klinikou. V našich uších často rezonuje jeho známá věta: „Dyť je to úplně!! jasný.“

Jiří Endrys se narodil 25. 12. 1925 v Jičíně. Během druhé světové války studoval Reálné gymnasium v Hradci Králové. V mládí vydatně sportoval, úspěšný byl v krasobruslení a zvláště pak v tenise, kde úspěšně reprezentoval Československo v juniorských a akademických kategoriích. Vřelý vztah ke sportu má Jiří dosud, intenzivně sleduje a má dokonalý přehled o všech významných světových turnajích v tenise. Další velkou láskou Jiřího Endryse je vážná hudba.

Jako student gymnasia, v rámci pracovního nasazení za války, a po celou dobu studií na Lékařské fakultě pracoval na Ústavu patologické anatomie u profesora Fingerlanda. Věnoval se sérologii, virologii, „vyráběl“ heparin a prováděl další experimenty. Měl podíl na průkazu epidemie skvrnitěho tyfu, která na našem území propukla na konci 2. světové války. Před nástupem na čerstvě otevřenou Lékařskou fakultu UK v Hradci Králové provedl více jak 100 pitev.

Lékařskou fakultu UK v Hradci Králové absolvoval v roce 1950. Od tohoto okamžiku začíná další dobrodružství lékařské, výzkumné a pedagogické práce Jiřího Endryse. Po výpomoci na obvodě v Orlickém Záhoří pracoval v letech 1950–56 jako sekundární lékař a později jako odborný asistent na Interní klinice LF UK v Hradci Králové. V letech 1956–58 byl odborným asistentem I. interní kliniky LF UP Olomouc. V roce 1959 se vrátil do Hradce Králové jako ordinář kardiologického střediska a později Kardiologické kliniky FN Hradec Králové, kde pracoval do roku 1969. V letech 1969–75 pomohl založit oddělení invazivní kardiologie, a dále v letech 1985–90 a 1992–2000 pracoval jako konzultant na Department of Cardiology, Chest Hospital Kuwait. V letech 1991–92 pracoval jako visiting profesor na Institut für Kardiovaskuläre Diagnostik, Charite, Berlin. Krátce během války v Kuwaitu v roce 1990 a následně od roku 2002 až dosud pracuje jako konzultant Oddělení intervenční kardiologie I. interní kardiologické kliniky FN Hradec Králové.

V roce 1954 složil atestaci I. stupně z vnitřního lékařství, v roce 1955 obhájil kandidátskou disertační práci a v roce 1969 složil atestaci II. stupně z vnitřního lékařství. Habilitace a obhajoba doktorské práce mu byly v letech 1967 a 1969 děkanem lékařské fakulty z politických důvodů zamítnuty. Proto až v říjnu 2005 obhájil habilitační práci *Invazivní hemodynamické metody* a byl jmenován docentem pro obor vnitřní lékařství.

Jiří Endrys je autorem nebo spoluautorem 140 publikací, 3 monografií, 2 filmů a 9 patentů. Jeho osobnost charakterizuje, že již krátce po nástupu na Interní kliniku FN Hradec Králové zavedl metodu jaterní biopsie. Světovou prioritou v roce 1952 bylo zavedení perkutánní biopsie parietální pleury. Asi největší věhlas mu přineslo rozpracování metodiky transseptální punkce a levostranné katetrizace (1960) s její bezpečnou modifikací (1994). Transseptální jehlu podle Endryse vyrábí firma Cook. Rozpracoval metodiku katetrizace batolat (1965) a metodu měření L-P zkratů pomocí barvivových dilucí (1970). Je autorem metody perkutánní biopsie perikardu (1988) a terapeutické embolizace pomocí odpoutatelného balónku (1989). Vypracoval originální metodiku měření zkratů a regurgitací pomocí termodiluce včetně vývoje sondy, snímacího zařízení a počítačového programu (1995). V současné době probíhá proces k získání CE certifikace. Zavedl novou koaxiální metodu měření obstrukce výtokového traktu levé komory (1998). Zcela originální je metoda rozlišení chronické tromboembolické a primární plicní hypertenze průkazem bronchopulmonálních kolaterál, kterou rozpracoval společně s doc. MUDr. J. Jandíkem CSc. (1996). Jeho hlavním dlouholetým spolupracovníkem a přítelem je prof. MUDr. Leo Steinhart, Dr.Sc, se kterým spolupracoval na řadě objevů i v každodenní klinické praxi.

O své znalosti a zkušenosti se Jiří Endrys vždy velmi rád dělil, většina významných československých invazivních kardiologů v šedesátých až osmdesátých letech minulého století prošla školením v katetizační laboratoři u Jiřího Endryse. Pomohl v „rozjezdu“ řady katetizačních laboratoř v Československu. Školil lékaře a pomáhal katetizačním laboratořím v Polsku (Varšava), NDR (Berlín, Erfurt, Lipsko), NSR (Tibingen, Heidelberg), Velké Británii (3 pracoviště v Londýně), Rakousku (Vídeň) a Egyptě (Káhira).

Rozsah aktivit Jiřího Endryse je obrovský, naštěstí stále pokračující, a nelze ho zcela vtěsnat do krátkého článku. Hlavně však nelze ve zkratce interpretovat ducha a „know-how“, které předal v každé katetizační laboratoři, kterou prošel. Přes všechny nové techniky a metody, které zavedl, je hlavním odkazem Jiřího Endryse to, že práce invazivního kardiologa musí být precizní, že nemá smysl provádět katetizační měření a intervence, pokud nejsou provedena přesně, zvláště nyní, v éře kvalitních ultrazvukových přístrojů, CT a magnetické rezonance. Charakteristická je jeho často vyřčená věta: „Dyť nás to nic nestojí, pracovat přesně, jen trochu času a přemýšlení.“

Milý Jiří, za sebe i za své kolegy Ti přeji k Tvým 90. narozeninám vše nejlepší, zdraví spokojenost a stálou pracovní vitalitu, abychom se dále mohli obracet o radu, pokud se dostaneme do úzkých. Abychom za svými zády při katetrizaci cítili spokojené oddychování, pokud pracujeme dobře, ale hlavně skřípění zubů a nespokojené pocházení v okamžiku, kdy se Ti naše práce nelíbí, abys co nejdéle zůstal nekompromisním zrcadlem našeho konání.

Doc. MUDr. Josef Štásek, Ph.D

I. interní kardiologickáklinika FN a LF UK HK

Karel Rokitanský je s námi již 10 let

Dne 21. listopadu 2005 byl při příležitosti oslav 60 let od založení naší fakulty a současně slavnostního otevření Výukového centra LF ve FN odhalen ve vestibulu Výukového centra sochařský dvojportrét slavného patologa Karla Rokitanského (1804–1878) od předního českého sochaře Vladimíra Preclíka (1929–2008), za jeho osobní účasti.

Po deset let již tedy Rokitanský vítá všechny vstupující do budovy. Věřím, že okolnosti vzniku sochy by vás mohly zajímat.

Portrét Vladimíra Preclíka, autor prof. Rudolf Malec

Někdy v roce 2004 jsem měl možnost osobně se seznámit s Vladimírem Preclíkem. Při návštěvě jeho ateliéru v Praze-Podolí přišla řeč i na to, že by bylo pěkné, kdyby Mistr mohl vytvořit pro fakultu nějaké dílo. A jako patologa mne samozřejmě napadl asi světově nejslavnější královéhradecký rodák Rokitanský. Byl jsem potěšen, že Preclík souhlasil. Vyžádal si od nás jako vzor různá zobrazení Rokitanského (obrazy, grafiky, medaile) a zanedlouho přijel do Hradce s otázkou, kde bude socha stát; prohlédl si dvě eventuality – Sloupový sál v knihovně Na Hradě, který se chystal k rekonstrukci, a právě dokončované Výukové centrum. Volba padla na tu druhou. Při této příležitosti se nám Mistr svěřil,

že váhá, zda má Rokitanského zobrazit mladého nebo staršího.

Na podzim 2005 dílo dorazilo do Hradce. A byli jsme překvapeni, jak autor geniálně vyřešil své dilemma – pojal dílo jako dvojportrét obličejů mladého i starého Rokitanského. Tyto jsou spojeny několika kovovými pruty, které obrazně znázorňují vnitřní struktury těla, s nimiž se patolog při pitvách setkává. Dva z těchto prutů jsou barevné – jeden červený a jeden bílý; podle interpretace autora tyto národní české barvy symbolizují Rokitanského vlastenectví; i když většinu života strávil ve Vídni, nezapomněl češtinu, jezdil do Čech na dovolenou a mj. finančně přispěl na dostavbu katedrály sv. Víta v Praze.

Až příště přijdete do Výukového centra, nezapomeňte si „novýma očima“ prohlédnout originální výtvarné dílo.

Ivo Šteiner

Medaile statutárního města Hradec Králové

Při příležitosti 70. výročí založení fakulty udělila Rada města Hradec Králové Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové Medaili statutárního města Hradec Králové. Medaili převzal děkan fakulty z rukou primátora města na slavnostním shromáždění dne 28. 10. 2015.

Rada města Hradec Králové udělila Medaili města Hradec Králové paní Jaroslavě Pečenkové, bývalé vedoucí oddělení ošetrovatelství Ústavu sociálního lékařství LF UK v HK. Rada města tak ocenila její dlouholetou aktivní a příkladnou práci ve zdravotnictví. Medaile byla předána při oslavě státního svátku dne 28. října na Masarykově náměstí.

Vzpomínka na PhMr. Milana Dvořáčka

Letos 13. srpna ve věku 90 a půl roku nás opustil dobrý přítel, jehož duch zůstával stále mladým, jen tělo věkem stárlo.

Ve Fakultní nemocnici na Transfusním oddělení pracoval plných 35 let (1952–1986). Byl práci oddaným vedoucím bakteriologické a virologické kontroly, později i vyšetřování HBsAG.

Jen vstoupil do důchodu, založil smyčcové kvarteto s MUDr. Zdeňkem Vitem (ARO) a dalšími, aby se mohli ještě více

podílet o krásu komorní hudby s ostatními. Po náhlém a bolestném odchodu své choti se o to více věnoval rodině. Opustil i svůj milovaný Hradec a přestěhoval se do Smiřic, kde jeden ze synů s rodinou vedl lékárnu a bydlel tam. Dokud mu fyzické síly stačily, trávil letní čas na břehu Orlice ve srubové chatě bez elektřiny. Violoncello bylo jeho životním souputníkem a bohatý notový archiv rodiny byl zázemím. Třicet let důchodu byla pro něho krátká doba. Lze jen litovat, že nezvítěl nad akutní infekcí, která ukončila jeho plodný a bohatý život. Všichni, kdo jsme ho znali, na něho rádi vzpomínáme.

MUDr. Ivan Drašner

Reportáž z Mayo Clinic

Za posledních dvacet let věda, technika, telekomunikace, zdravotnictví a další odvětví šla neuvěřitelnou rychlostí kupředu. Stejně tak se nám mladým lidem otevřely dveře do celého světa. Dnes je skoro samozřejmostí, že naši přátelé pravidelně cestují, studují či pracují kdekoli v Evropě či Spojených státech amerických. Důležitým impulzem pro české studenty na domácích univerzitách jsou výměnné studijní pobyty na spřátelených zahraničních institucích.

Lékařská fakulta v Hradci Králové, pod křídly Karlovy Univerzity, se jako jediná v České republice může pochlubit unilaterálním výměnným programem se zahraničním špičkovým pracovištěm – Mayo Clinic.

Mayo Clinic se nachází ve městě Rochester ve státě Minnesota a každoročně se umísťuje na předních třech příčkách nejprestižnějších nemocnic ve všech 50 státech amerických. Celý příběh kliniky se zrodil v roce 1883, kdy Rochester zasáhlo ničivé tornádo a v okolí neexistovala žádná nemocnice. Řád sester svatého Francise uspořádal finanční sbírku. Čtyři roky trvalo, než byl vybrán dostatečný finanční obnos, za který se v roce 1889 postavila nemocnice Svaté Marie. Hlavní roli lékaře zpočátku zajišťoval William Worrall Mayo, v jehož šlépějích pokračovali jeho dva synové

Charles a William. Oba dva byli vynikající chirurgové, na jejichž operační techniky se jezdili dívat lékaři z celého světa, a tak se zrodila legenda o bratřích Mayo.

Hlavní motto Mayo kliniky zní: „The needs of the patient come first“ neboli: „Zájem pacienta stojí na prvním místě.“ A i dnes po více jak sto letech se tímto heslem každý v nemocnici řídí. Je krásné vidět, jak každý den lékaři na Mayo klinice rozmlouvají otevřeně se svými pacienty a jejich rodinami o léčebných možnostech, pacient se sám rozhoduje, které dá přednost. Lidé z celého světa sem přilétají hledat naději a zázrak, neboť prestiž Mayo kliniky jde ruku v ruce s vědou. Jak sami rádi říkají, jeden den se něco vynalezne v laboratoři a druhý den už s tím lékař léčí. Tak například v roce 1950 obdrželi Mayo výzkumníci Edward Calvin

Nemocnice Svaté Marie

Kendall a Harold Mason Nobelovu cenu za objevení kortisolu, který v roce 1949 začala vyrábět firma Merck.

Já sama jsem byla poctěna příležitostí strávit tři měsíce na studijní stáži na Mayo klinice ve výzkumném týmu v sekci endokrinologie, diabetologie a metabolismus. Byla jsem svědkem toho, co se dá všechno zkoumat, když člověk není výrazně limitovaný časem, penězi a má dostatečnou administrativní podporu. O to více je třeba smeknout kloubok před všemi vědci, kteří u nás dělají vědu, jak se řekne na koleni, a přesto mají srovnatelné výsledky jako zahraniční špičková pracoviště.

Doufám, že další studenti budou následovat mé kroky na Mayo kliniku a že si zpátky dovezou cenné životní zkušenosti, včetně vřelého otevřeného a uctivého chování, které můžeme Američanům jen tiše závidět.

MUDr. Iva Jakubíková

Lékařka IV. interní hematologické kliniky FN HK a PGS studentka LF UK HK

Bratři Mayo

Göteborg křížem krážem

MDDr. MARTIN SMUTNÝ

Na začátku roku jsem využil programu Erasmus+ a vydal jsem se na sever. Moje cílová destinace byla Sahlgrenska Academy, což je fakulta University of Gothenburg. Pracoviště, které jsem navštěvoval, se nalézalo na hoře zvané Medicinareberget. Část této budovy se nazývá Bränemarkova klinika, jež nabízí veřejnou stomatologickou péči. Druhá část slouží k výuce studentů a vědě. Během sedmi měsíců jsem měl šanci trochu porozumět švédské kultuře, skandinávskému přístupu ve stomatologii, výzkumu implantátů a především vychutnat spousty zážitků.

Göteborg je velké přístavní město s počtem obyvatel 487 tisíc, čímž se jedná o druhé největší město ve Švédsku. Je rozdělen řekou na dvě části. Severní část je ostrov Hisingen, kde se nachází Keilers park s nádhernou vyhlídkou na celé město. O této části už méně lidí ví, že je to místo, kde dochází k vyřizování účtů mezi gangy, a tak někdy ve zprávách je možné si přečíst, že ke slovu přišly zbraně. Naštěstí jsem se tam ve večerních hodinách pohyboval se svým kolegou Sebastianem, jež pocházel z Kolumbie, a tvrdil, že má, jako každý Kolumbijec, šestý smysl, díky kterému jedním pohledem na ulici zjistí, zda je bezpečná.

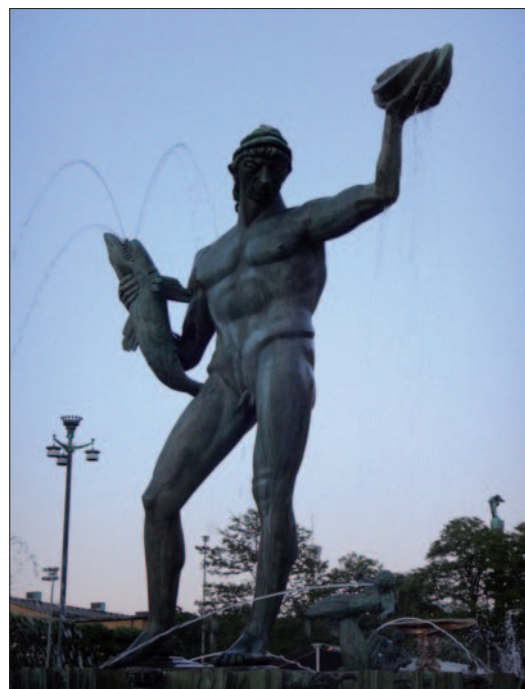
Co mě uchvátilo na Göteborgu nejvíce, byly parky a příroda v okolí města. Mým nejoblíbenějším byl park Slotsskogen, kde se nacházela malá zoo, tak jsem mohl vidět soba, typické zvíře Švédska a svou velikostí je to největší jelenovitý savec Evropy. Jelikož jsem tímto parkem chodil každý den do Bränemarkovy kliniky, tak mě ráno vždy zdravili tučňáci a tuleni. Také jsou zde rozsáhlé louky, které se během léta zaplní velkým množstvím lidí, a pořádají se zde pikniky. Typické pro takový počin jsou jednorázové grily, na něž jsou dokonce v parku umístěny i speciální koše. Griluje se téměř vše, ale za zmínku stojí typické masové kuličky *köttbullar*. Občas někdo přinese zvukovou aparaturu a hudba vytvoří téměř idylický okamžik pro odpočinek.

Centrum města skýtalo mnoho kulturních pokladů. Hlavní ulice

Avenyn, na kterou dohlíží socha Poseidona, k níž proběhlo mnoho diskuzí nad velikostí některých partií. Za sochou se nachází muzeum umění, v kterém je k vidění mnoho soch a obrazů, z nichž nejznámější je asi Rembrandtův Rytíř se sokolem. Dalším zajímavým místem je Feskekörka. Při pohledu na tuto budovu si člověk myslí, že jde o kostel, avšak uvnitř se nachází rybí trh, protože rybaření je nedílnou součástí švédské kultury.

Oblíbenou rybou pro sportovní rybáře je mořský pstruh, proto i já jsem se vydal 1. dubna, kdy začíná sezóna těchto nádherných ryb, časné ráno k moři a zkoušel jsem štěstí. Nepříjemný byl velice silný studený vítr, který se objevil až na pobřeží, kde už několik rybářů chtělo ulovit svého letošního pstruha. První hodinu však nikomu nepřišel jediný záběr. Mé prsty cítily každé ošlehnutí mořským větrem a věděl jsem, že už dlouho nevydržím. A ve chvíli, kdy už jsem skoro necítil prsty a chtěl jsem toto utrpení ukončit, zaútočila na mou nástrahu ryba, kterou jsem následně zdolal, a tak s velkou radostí jsem přijmul gratulace od místních rybářů k prvnímu úlovku.

S rybami jsem se také setkal, když mě emeritní profesor Gunnar E. Carlsson pozval domů na typické švédské jídlo *surströmming*. Když jsem zasednul ke stolu, bylo už vše připraveno. Byli zde různé typy příloh, chleby, typické brambory připomínající mandle. A konzerva s rybičkou na etiketě. Po ochutnávce různých druhů pálenek, mezi nimiž byl i akvavit, tedy po této živé vodě jsme v dobré náladě zamířili ven s konzervou, protože se nesmí otevírat v místnosti. Záhy jsem pochopil proč. Po té, co Gunnar prorazil konzervu, která je díky kvašeným sledům natlakovaná, jsem uslyšel jemné zasyčení. Po dvou vteřinách mě udeřil zápach, který jde přirovnat snad jen k Poslednímu soudu. Po krátké ztrátě dechu a lehkém podlome-

Poseidon

ní nohou jsem znovu pozvednul oči na Gunnara, který se šibalsky pousmál. Poté jsme zasedli ke stolu a vůni naladěným jsem si dopřával první rybičku. Těžko popisovat chuť, snad jen, že jsem musel vypít hodně akvavitu, abych přežil tento gastronomický zážitek.

Další zajímavostí byl *Nobel Workshop*, což bylo sympozium laureátů Nobelovy ceny, kterých se sjelo nakonec devět, a kterého jsem se zúčastnil. Některé přednášky o nových objevech byly velice poutavé. Člověk poslouchal jen se zatajeným dechem a během přestávek s nimi mohl porozprávět a dozvědět se mnoho jejich životních zkušeností. Kromě toho jsem se zúčastnil na univerzitě mnoha drobných přednášek o zubním lékařství, a tak jsem alespoň trochu porozuměl skandinávskému přístupu. Například není povinností nosit rukavice pro běžné vyšetření a ošetření pacienta, došlo k opuštění používání obličejových oblouků nebo úplnému zákazu amalgamových výplní a mnoho dalších věcí.

Velký podíl svého času jsem také věnoval studiu zubních implantátů pod vedením Cariny Johansson, která se podělila se mnou o své zkušenosti v oblasti histomorfometrie. Po mnoha hodinách v místnosti s mikroskopem se některé preparáty staly mými blízkými kamarády. Také jsem se stal na nějakou dobu učitelem a seznamoval studenty třetího ročníku se základy preparování zubů a nakonec i všichni mí svěřenci uspěli u závěrečné zkoušky. Měl jsem i klinickou praxi, když jsem doprovázel švédskou doktorku, která původně pochází ze Slovenska, a tak typické ošetření začínalo tak,

Mořští pstruzi

že jsem uvítal pacienta ve švédštině, odborné věci jsme probrali v angličtině a při komplikacích jsme přešli do češtiny.

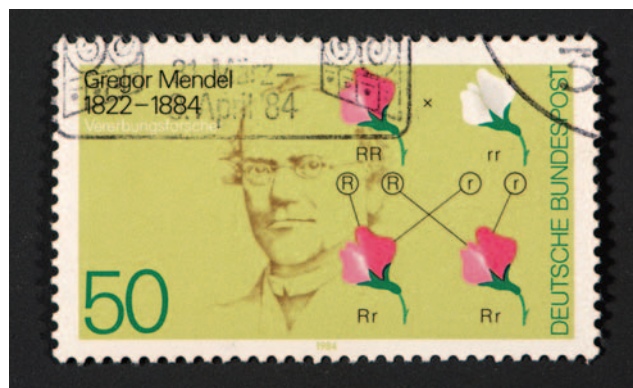
Z denního života jsem si velice oblíbil společné obědy a přestávky na kávu, jimž se říká ve švédštině *fika*, kde se kromě šálku kávy podává i zákusek, nejčastěji skořicový šnek *kannelbulle* či *semla*, což je taková kobliha plněná marcipánem a šlehačkou. Tak se Ústav protetiky stal mým druhým domovem a kromě výše uvedených lidí jsem potkal mnoho dalších, jež vytvořili z mé návštěvy Švédska nezapomenutelný zážitek.

HISTORIE MEDICÍNY VE FILATELIÍ (27)

Z archivu M. Vostatka

JOHANN GREGOR MENDEL

Zakladatel nauky o dědičnosti – genetiky, moravský rodník J. G. Mendel (1822–1884) byl na stránkách *Seanu* již představen (r. 2011, č. 3) ve spojitosti se známku ze série

Slavní lékaři a přírodovědci, vydané Svobodným městem Danzig (Gdaňsk) v roce 1939.

Mendel bezesporu patří k největším osobnostem, které ovlivnily vědy o životě. Prokazuje to i skutečnost, že v následujících letech se objevil na dalších známkách:

V roce 1965 vydala Československá pošta známku 60 hal. ke stému výročí Mendelova zveřejnění (v Brně) základních zákonů dědičnosti. Jejím autorem je významný výtvarník Josef Liesler a rytcem Jindra Schmidt.

Ke stému výročí Mendelovy smrti v roce 1984 vydala pošta SRN známku, na níž je na zobrazení poměru tří růžových a jednoho bílého květu hrachu (na němž Mendel experimentoval), ilustrován výsledek vzájemného křížení heterozygotů.

CO TAKÉ ZAZNĚLO V SENÁTU ...

Nemáme sice ostrovy lidožroutů, ale máme Tomio Okamuru a jeho Úsvit

Senát PČR na 8. schůzi projednával mimo jiné „Informaci vlády ČR o výsledcích mimořádného jednání Evropské rady“. Podle předkládajícího ministra **Jiřího Dienstbiera (člena ČSSD)** řeší dohodu států EU na rostoucí migrační krizi, hlavně na své jižní hranici. Pan **senátor Jaroslav Kubera (člen ODS)** přítomné senátory obohatil slovy: „*Takže já tento problém řešit nechci, je totiž neřešitelný. Jediné řešení je to australské, ale to my si dovolit nemůžeme. Nemáme totiž ostrov, kam bychom ty emigranty vozili. Oni tam totiž, na tom australském ostrově, stále ještě žijí lidožrouti!*“

Podráždění čichu je možné spojit s využitím hmatu

Ve druhém příspěvku využívám tvrzení redaktora MF Dnes Miroslava Koreckého, které publikoval v sobotním Zapisníku z Malé Strany. „**S nástupem krále českého hazardu Ivo Valenty (bez politické příslušnosti, zvolen na kandidátce SsČR) do Senátu získala horní komora nový náboj. Tento týden zval senátor kolegy na folklorní vystoupení v senátní zahradě. Na pozvánce stálo, že přítomní „ochutnají folklor všemi smysly. Uvidí tance a kroje, ochutnají víno a slivovici, uslyší cimbálovou muziku – a využití hmatu už necháme na vaší fantazii.**“ Tak snad stačily dcerečky před vlivným senátorem včas utéct!

Vybavme policii koňskými alkohol testery

Senát PČR projednával na 9. schůzi také novelu zákona o pozemních komunikacích. Diskuse byla jako obvykle dlouhá až vyčerpávající. Prakticky každý je řidičem, a tak si myslí, že projednávané otázky rozumí. Zaujalo mě vystoupení pana **senátora Miloše Malého (člen ČSSD)**. „*A teď už jenom kraťounká replika na to, co tady proběhlo. Nemotorová doprava jsou také jezdci na koních. Teď je otázka, jak budeme řešit, jestli bude opilý kůň. To je jenom replika, nechci odpovídat.*“ (Oživení v sále.)

Ze stenografických záznamů jednání 8. a 9. schůze Senátu PČR, jež proběhly ve dnech 13. května a 17. června 2015, zpracoval Karel Barták

Kresba Vladimír Rencín

Odborné akce pořádané pracovišti FN a LF UK, které se uskuteční v následujícím období:

14. 12. 2015	Regionální seminář Oční kliniky Přednášková síň Muzea východních Čech v Hradci Králové
20. 1. 2016	XX. Vědecká konference Lékařské fakulty UK a FN HK Velká posluchárna budovy teoretických ústavu LF UK HK
21 .1. 2016	Krajský seminář ORL kliniky Hradec Králové
21. 1. 2016	VI. Hradecká imuno hematologická konference Hradec Králové
10. 2. 2016	Regionální setkání dermatovenerologů Výukové centrum LF UK v areálu FN HK
17.–18. 3. 2016	XX. Hradecké gastroenterologické a hepatologické dny, X. Mezinárodní endoskopický workshop Výukové centrum LF UK v areálu FN HK
5.–6. 5. 2016	České a Slovenské endoskopické dny Kongresové centrum Aldis Hradec Králové

Galerie Na Hradě, kterou spravuje a provozuje Lékařská fakulta v Hradci Králové, hostila na přelomu měsíce října a listopadu letošního roku výstavu malíře, grafika a ilustrátora Václava Zemana. Jeho něžné, zejména ženské tváře doplnily v expozici portréty slavných osobností a dále pak filmové plakáty, které vytvářel hlavně v předrevolučním období pro filmy ze zahraniční produkce.

Václav Zeman se narodil v roce 1934 v Hlinsku v Čechách. Vystudoval VŠUP v Praze v ateliéru prof. Karla Svobidy. Odtud si zcela nepochybně odnesl umění dokonalé kresby, která je základem všech jeho výtvarných prací. Tvoří jasný základ a koncepční rámec, předznamenává pojetí díla a vychází z konkrétní reality. To je však pouze jedna součást Zemanových obrazů, protože zároveň autorovi nechybí představivost, imaginace a navíc do svých děl vkládá určité lyrické napětí. Jeho práce tak diváky zavádějí do nových emotivních vazeb a souvislostí. Václav Zeman často vytváří snový, imaginativní svět, který je přitom svérázným a důmyslným otiskem světa reálného. Jistou podobnost lze nalézt s imaginativními a lyrickými tendencemi v díle Františka Muziky, jednoho z předních představitelů české meziválečné avantgardy.

Neodmyslitelnou součástí Zemanova díla pak je dokonalá práce s barvou a jakási čistota celé kompozice. Objevuje se všude a ve všem, co Václav Zeman dělá, ať už jsou to obrazy, grafika, ilustrace, plakáty, kalendáře. Jeho rukopis je jasný a na první pohled čitelný. Rozhodně bylo příjemným zážitkem a potěšením hostit v Galerii Na Hradě expozici takového malíře, jakým je Václav Zeman.

-ju-

Kam za kulturou v Hradci Králové:

od 7. 10. 2015	FAKULTNÍ NEMOCNICE, VESTIBUL PAVILONU BAŠTECKÉHO (BUDOVA Č. 23) Pavel Musil – Island známý a neznámý – výstava fotografií
18. 11. 2015–11. 1. 2016 14. 1. 2016–15. 2. 2016	LÉKAŘSKÁ FAKULTA, GALERIE NA HRADĚ Premiéra 2015 – XXVI. ročník fotografické soutěže Katedra výtvarné kultury UHK – multimédia

Východočeský rodák, akademický malíř **Vladimír Suchánek** (nar. 1933 v Novém Městě nad Metují), dlouholetý předseda Sdružení českých umělců grafiků Hollar, člen Evropské akademie věd a umění, je významným soudobým českým výtvarníkem, jehož uměleckou doménou se stala grafika a jeho nejmilejší grafickou technikou barevná litografie. Vytváří s její pomocí neopakovatelná díla, která přitahují milovníky výtvarného umění všech generací svou originalitou a kvalitou. Jejich motivy jsou častokrát spíš jen naznačeny, tušeny, a na divákovi zůstává, aby se snažil aktivně je domýšlet. V. Suchánek je svými mnohokrát oceněnými díly zastoupen v dlouhé řadě domácích a zahraničních sbírek moderního umění. Je však i autorem řady textů, knih a bibliofilí (mimo jiné s J. Suchým, M. Čepelkou, C. Höschlem), vítaným lektorem na uměleckých školách doma i v zahraničí, vynikajícím hudebníkem. Ačkoli se stal již za života klasikem moderní české a evropské litografie, zůstává svým dílem spjat s realitou, se současností, o čemž svědčí nejen jeho pokračující volná tvorba, poštovní známky a velice ceněné knižní značky, ale i **pamětní list vytvořený pro Lékařskou fakultu UK v Hradci Králové při příležitosti jejího letošního jubilea** (viz zadní strana).

R. Slezák

Z HISTORIE ČESKÝCH ŠPITÁLŮ

Špitál Nečtiny

V západních Čechách – Rakovnické pahorkatině – stojí mimo obec Nečtiny, při silnici k hradu stejného jména, bývalý chudinský špitál. Byl založen r. 1786 Josefou Kokořovskou pro 6 mužů. Je to jednopatrová obdélná budova pozdně rokokového členění, která plnila svou funkci do r. 1945 (foto 1).

Nedaleko špitálu stojí kostel sv. Anny z r. 1450 (foto 2), který byl po třicetileté válce r. 1657 opraven Adamem Václavem Kokořovcem z Kokořova. O tom svědčí alianční deska nad vchodem s erby A. V. Kokořovce z Kokořova a Marie Teresie Kokořovské (foto 3).

Po r. 1990 sloužily budovy jako prostory pro pantomimu a pohybové divadlo s názvem „Studio Kaple“. Od r. 2010 se staly regionálním centrem projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury. Nyní v kapli působí trvale spolek Baroko v Čechách, který udržuje kulturní život v kraji. Budova špitálu slouží jako zázemí jednotlivých akcí v kapli.

Jan Smit

52/150

Jean Souchanel